

H katastrofi parnika "Volturno". Brezlične brzovajke s "Carmanie".

REŠILNI ČOLN "PARNIKA" "DEVONIAN" SE JE PEVI PRIBLIŽAL GOREČEMU "VOLTURNO". KAKŠNI SO "JUNAŠKI" ČINI MOŠTVA "CARMANIE". IZPOVEDBE OČIVIDCA. PETESET MRTVIH PRI EKSPLOZIVI DRUGA EKSPLOZIJA. — SEŠT REŠILNIH ČOLNOV UNICENIH.

London, Anglija, 13. okt. — hoteli častniki in kapitan pravišeje postopati. Kapitan parnika "Devonian", Trant, je brzojavil sledeče: — Požar je nastal v skladišču, na kar so bili pasazirji prisiljeni umakniti se na zadnji konec ladje. Od ranega jutra so stali nesrečneži v mrazu in obupu, pričakujoč, kaj bo posledica požara. Ker le malo pasazirjev govori angleško, si poročila precej nasprotujejo.

Ob 12:45 uri sem sprejel brezlično brzovajko s "Carmanie", in iz nje sprevidel, da se nahaja ta parnik v bližini gorečega "Volturna". Začeli smo pluti v ono smer in res smo zapazili "Volturno" okoli devete ure zvečer.

Zapovedal sem spustiti kljub groznemu viharju tri rešilne čolne v morje.

Pretrajali kriki ponesrečenecv so nam trgali srca. Ta noč mi ne bo šla nikdar iz spomina. Z veliko težavo smo potegnili iz valov nekega moža, ki je pozneje pripovedoval, da je sam skočil z "Volturna" v vodo z upanjem, da se bo mogoče na ta način rešil.

Okoli ene ure po polnoči se je vrnil rešilni čol št. 3. in pripeljal seboj samo enega ponesrečenca.

Ko je "Devonian" rešil vsega skupaj osemnajst možkih, dvajset žensk in 21 otrok, je nadaljeval svojo pot in bo skoraj gotovo že v torek dospel v pristanišče.

Vse londonsko prebivalstvo se čudi, kako je to, da je "Carmanie" rešila samo enega pasazirja. George T. Watson, nek pasazir z "Carmanie" je izpovedal sledeče:

Ko smo se približali "Volturnu", je bil že ves v plamenih. Okrog poldan, je nekaj počilo in ves parnik je pokril gost črn dim. Rešilne čolne bi bilo nesmiselno poslati, ker bi gotovo nobeden ne prišel v bližino. Čudim se, da tu di pozneje, ko se je morje nekoliko pomirilo, niso odposlali čolnov. Po mojem mnenju bi se dalo rešiti precej pasazirjev, če bi

Zdravilo zoper glavobol povzročilo smrt. Stamford, Conn., 13. okt. — C. H. Bigelow, bogat mož iz Danbury, je vzel večeraj zvečer v Carlton hotelu tablete zoper glavobol. Tri ure pozneje so ga našli v postelji mrtvega. Coronerški zdravnik je izjavil, da so tablete aficirale srce Bigelow-a.

Rockefellerjev dobrotnik v sirotišnici. Altoona, Pa., 13. okt. Daniel I. Clarke, nekdanji posestnik petrolejskih vrelcev se nahaja v tukajšnji ubožnici. Clarke je posodil pred časom Johnu D. Rockefellerju, ko je bil ta še deček \$20, da je zamogel poravnati zaostalo stanarino.

Krasni in brzi parnik
(Avstro-Americana proge)
MARTHA WASHINGTON
odpluje v sredo dne 29. oktobra
vožnja do Trsta samo 13 dni.
do Trsta ali Reke . . . \$37.00
Cena voznih listkov: do Ljubljane . . . \$38.18
do Zagreba . . . \$38.08

Za posebne kabine (oddelek med II. in III. razredom) stane vožnja samo \$1.00 več za odrasle, za otroke polovica. Ta oddelek posebno društvom pripravljamo.
Vožnja listke je dobiti pri FR. SAKSER, 89 Cortlandt St., New York.

Že zopet bomba.

"Črna roka" na delu. Najhujša eksplozija v zadnjih dvajsetih letih. Razburjenje.

Od novega leta sem so newyorški člani "Črne roke" vrgli večeraj že 121. bombo. Eksplozija je napravila samo materialno škodo. Pred nekaj dnevi se je izrazil komisar Dougherty, da se nahajajo vsi nevarni metalci bomb pod ključem, kar pa, kot se vidi, nikakor ni resnica.

Izsiljevalci denarja so že par tednov pisali grozilna pisma trgovcu Candolu Gatto, stanujočem na št. 6. Monroe St., New York. Ker se pa ni nič zmenil zanje, so mu položili večeraj zvečer veliko množino dinamita pred vrata. Bomba je bila opremljena z uro. Posledice eksplozije so bile naravnost grozne. Trgovina je čisto razdejana, v 400 oknih so počila stekla, nekega stražnika, ki je stal na vogalu, je vrgel zračni pritisk na tla.

Bomba je eksplodirala okoli polnoči. Prebivalci bližnjih hiš so vsi preplašeni, v samih spodnjih obokah, pribitih na cesto.

Inspektor Owen Egan se je izrazil, da je bila ta eksplozija najsilnejša kar jih je bilo v zadnjih dvajsetih letih v New Yorku.

Aretirali so Josepha Wedera, ki se je zvečer dolgo časa potikal okoli hiše.

Oropan.

Stražnik Martin je dobil večeraj zjutraj pri hiši št. 343. zap. 16. ceste 45-letnega Johna Lindstroema ležečega na tleh. Nesrečnega so pobili neznanci na tla in mu vzeli ves denar, kar ga je imel pri sebi.

Knez de Chinay umrl.

Bruselj, Belgija, 13. okt. Danes tukaj umrl v starosti 55 let knez Joseph de Chinay. 1890. se je poročil z milijonarko Klaro Ward, ki je pobegnila z nekim ciganskim violinistom.

Altmanova oporoka.

Veletrgovec Benjamin Altman je zapustil \$40,000,000, s pristavkom, da naj se jih razdeli med bližnje sorodnike. Njegova umetniška zbirka je vredna preko \$10,000,000.

Samomorilni poizkus.

V Central Parku, New York, si je poskušala vzeti večeraj Berta Kaufmann življenje s tem, da je spila veliko kvantiteto lesnega alkohola. Nezaveštno je našel nek stražnik, poklical ambulanco in jo pustil prepeljati v Flower bolnišnico. Na obleki je imela listek z naslovom: dr. Randall Hoyt, 226. zap. 59. ceste. Poziva ga, da joj ne sme rešiti življenja, ker ne more preživljati svoje družine.

Profesor Coolidge.

Berolin, Nemčija, 13. okt. — Sem je dospel profesor Archibald Coolidge s Harvard univerze. Na tukajšnjem vsenčilišču bo nameščen kot docent.

Pocestni rovar.

Sodnik Camplall je postavil 19-letnega Georgea Newmana s št. 944. vzh. 180. ceste, Bronx, pod \$1500 varščine, ker je pred par dnevi potegnil neki ženski iz roke ročno torbico in pobegnil. V torbici je bilo \$19.

5800 naseljencev.

V newyorškem pristanišču se je nahajalo večeraj na petih parnikih 5800 naseljencev. Na Ellis Island so jih poslali 3500. V nedeljo se je izkrcalo samo 1450 potnikov.

Varščina Jacka Johnsona.

Chicago, Ill., 13. okt. — Sodnik Carpenter se je izjavil, da zapade varščina Jacka Johnsona v mesecu aprilu, če se do tega časa ne vrne iz Francije nazaj v Ameriko. Varščina znaša \$30,000.

Ritualni umor v Kievu na Ruskem.

Sodniki zaslišujejo priče na mestu, kjer se je izvršil umor. Krčmar Dobjansky.

ZAGONETEN TUJEC.

V bližini votline se je že dalj časa potikal nek črnooblečen človek. "Da, to je on!"

Kiev, Rusko, 13. okt. — Cel sodni dvor, kateri preiskuje, kdo da je umoril leta 1910. dečka Andreja Jushinsky-a, se je podal danes v kamenolom, kjer se je izvršil umor.

Prva priča je bil nek krčmar z imenom Dobjansky. Izpovedal je, da se je pri neki priliki izrazila teta umorjenega, ki je pa medtem umrla za jetiko, takole: — Njegovi lastni ljudje so ga umorili. — Jushinskyjev stric, Theodor Nejinsky, je prišel preveč aprila, deset dni po umoru v neko gostilno, kjer se je sila čudno obnašal. Na njegovem površniku so se v lahko opazili madeži od ilovice.

Neka druga priča, krojaški vajenec, je izpovedala, da je isti dan osnažila Nejinsky-u obleko.

Pečar Jačerko zatrjuje, da je videl dne 25. marca 1910. pri jami, kjer so našli umorjenega dečka, nekega neznanega moža, s črno obleko, črnimi lasmi in brado. Potikal se je dalj časa po kamenolomu, nato je pa izginil v gozd.

Nejinskyje prišel kmalo potem k pečarju in mu rekel, da ga zasledujejo. Ko mu je opisal pečar zagonetnega tujca, je vzkliznil: — Da, to je on! Kot se je pozneje dognalo, je nosil očim umorjenega vedno črno obleko in črno brado, zadnji čas se je pa na gladko bril, da ne bi vzbujal pozornosti. Nadaljne priče zaslišijo jutri. Sodišče upa, da se mu bo posrečilo celo zadevo popolnoma razjasniti in priti morilecu na sled.

Šest ljudi utonilo.

Pittsburgh, Pa., 13. oktobra. — Šest možkih in dečkov je utonilo danes popoldne, ko se je potopil čoln v Allegheny reki pri Edgely. Ponesrečenci, ki so bili vsi v sorodu, so sledeči: John Vidmar, 42 let star, iz Brackenridge; John Vidmar, 14 let star; Anton Vidmar, 37 let star; Charles Vidmar, 26 let star; Julius Sober (Sober?), 48 let star, ter Joseph Sober, 14 let star, njegov sin. Reka je na mestu, kjer se je dogodila nesreča, 25 čevljev globoka. Trupla so našli proti večeru. Ponesrečenci so najbrž Slovenci ter bomo o tem še poročali.

Princ regent postane kralj.

Berolin, Nemčija, 13. okt. — Želja bavarskega ljudstva, da bi imelo na prestolu kralja, se bo kmalu izpolnila. Bavarsko ministrstvo je izdalo sledeč razglas: — Že za časa prejšnjega princa regenta Luitpolda je bil stavljen v poslanski zbornici predlog, da bi se regentstvo odpravilo. Po njegovi smrti bi moral postati naslednik kralj, kar se pa ni zgodilo. Sedanji princ regent se je že sam izrazil, da bi rad postal kralj.

Nova zemlja.

Petrograd, Rusija, 13. okt. — Kapitan Vilkickij, poveljnik ruske polarne ekspedicije, je sporočil, da je odkril severno od rta Čeljuskina novo zemljo, čije obale je dolga kakih dvesto morskih milj. Kapitan je razvil na novi zemlji rusko zastavo in jo proglasil za rusko last.

Na otoku Bennett so našli raziskovalci dnevnik in druge dokumente ekspedicije barona Tollja, ki se je leta 1910 ponesrečila.

Dieselovo truplo našli.

Ribiči so našli v Baltičkem morju truplo slavnega iznajditelja Rudolfa Diesela.

München, Bavarska, 13. okt. — Bavarska Posojilnica je poslala upnikom svetovno znanega iznajditelja dr. Rudolfa Diesela, ki je na zagoneten način izginil s parnika, okrožnico, iz katere je razvidno, da je tičal iznajditelj do vrata v dolgeh. — Če se napove konkurz — pravi okrožnica — ne bodo dolžniki ničesar dobili. Njegova vdova nima nobenega premoženja.

V kratkem se sestanejo vsi upniki k posvetovanju. Dieselov sin je spoznal po obleki trupla, katerega so našli ribiči v Baltičkem morju, svojega očeta.

Amsterdam, Nizozemska, 13. okt. — V sčoto popoldan so potegnili iz morja pri izlivu reke Schelde napol razjedeno truplo dr. Rudolfa Diesela.

(Kot smo pred kratkim poročali, je skočil Diesel na vožnji med Antwerpenom in Harwichom v morje. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. Diesel je iznašel posebno vrsto motor, katerega so pozneje po njem imenovali.)

Angleške sufragetke.

London, Anglija, 13. okt. — V Bow Neaths pri Londonu se je vršila večeraj med sufragetkami, njihovimi možskimi pristaši in policijo pravcata bitka. V neki dvorani je hotela govoriti Sylvia Pankhurst, hči Ameline Pankhurstove, ki je na poti v New York, pa so ji detektivki prepovedali. Nato so vdrli v dvorano oboroženi policisti in poskušali razgnati navzoče.

Nastal je grozen pretep. Stražniki so tolkli okoli sebe, dočim so razjarjene amazonke metale vaje stole, tintnike in vse, kar jim jim je prišlo v roke. Pankhurstovo so aretirali, pa jim je na cesti ušla. Nekaj stražnikov in precej sufragetek je ranjenih.

Ljubezniv trgovec.

Ko je stopil v trgovino Jedling Brothers, št. 3504 Broadway, New York, 34letni voznik Gaiman, ga je pobil na tla Louis Jedling, so lastnik prodajalnice. Zakaj je to storil, noče povedati. Noiman ima razbito lobanjo in bo le s težavo ozdravel.

Samomor.

Ko je prišel večeraj sin 45letne Elizabete Rosenstein z dela domov št. 53 St. Nicholas Avenue v New Yorku, je našel svojo mater mrtvo v postelji. Zadušila se je bila s plinom. Kaj jo je gnalo v smrt, ni znano.

Zvišanje akcijskega kapitala.

Hamburg, Nemčija, 13. okt. — Hamburg-Amerika črta je sklenila zvišati svoj akcijski kapital za 40 milijonov mark. Družba dela take dobičke, da bo lahko proglasila za prihodnje leto desetodstotno dividendo.

Preko Baltičkega morja.

Berolin, Nemčija, 13. okt. — Baltičsko morje je danes prvi preletel zrakoplovec Reiterer. V zrak se je vzdignil pri Johannisthalu in dospel srečno v Kodanj, Dansko. Boriti se je moral s hudim vetrom, enkrat mu je še celo motor jenjal delovati, pa ga je k sreči še pravočasno popravil.

Ponesrečen.

Berolin, Nemčija, 13. okt. — Pri letalnem poizkusu je padel poročnik Koenig z velike višine na tla in obežal na mestu mrtev. Nadalje sta se težko poškodovala poročnika Seron in Buhunstedt; njuno stanje je opasno.

Mladega aviatika Jewella pogrešajo.

Včeraj se je vzdignil v zrak, pa se danes ne veda, kam ga je zanesel veter.

TEKMA.

Nekateri sodijo, da je padel v morje in utonil Aeroplan najfinije vrste.

Nevaren poklic moderne aviatika je zahteval zopet novo žrtev. Mlad zrakoplovec, ki se je večeraj udeležil tekmovalnega poleta nad Manhattanom, se je skoraj gotovo smrtno ponesrečil. Včeraj je minilo ravno deset let odkar je delal Wilbur Wright prve poskuse z letali, težjimi od zraka. Newyorški zrakoploveci so sklenili proslaviti to obletnico, ki pa, kakor vse kaže, ni ostala brez posledic.

Na letalno polje pri Henistead, L. I., je prišel večeraj zjutraj okoli osme ure tudi učitelj aeronavtičar J. H. Jewell. Njegov zrakoplov je bil najfinije vrste in je večkrat preiskuvan ob priliki raznih poletov. Vzdignil se je v zrak in izginil izpred oči radovednih gledalcev. Veter ga je skoraj gotovo zanesel nad morje, kjer mu je nehal stroj delovati. Padel je v morje in našel smrt kot že toliko njegovih prednikov.

Jewell je bil star šele 27 let in je imel letalno licenco pod imenom "Sidney Gordon" ker ni hotel, da bi zvedeli člani njegove družine, da se je posvetil tako nevarnemu poklicu. S svojim tehničnim znanjem in veliko hladnokrvnostjo se je med svojimi tovariši zelo odlikoval.

Še predno se je vzdignil v zrak, so mu prijatelji vsled močnega vetra polet odsvetovali, toda on se ni zmenil za njihovo govorico.

Dosedaj so ostala vsa poizvedovanja po njemu brezuspešna.

Čuden slučaj.

Eagle Pass, Tex., 12. okt. Med množico benguncev, ki so ubežali preko mehiške meje v Združene države, se je nahajala tudi Alaria Hernandez, ki je prejšnji večer porodila dete. Dočim se je nahajala v detencijskih prostorih v Eagle Pass, je porodila drugo dete. Eden obeh otrok je bil rojen v Mehiki, dočim je drugi ameriški državljan. Pri neki drugi družini se je porodilo dete. Ker bi morala biti družina deportirana se je vsled rojstva deteta ustavilo deportacijsko postopanje, ker je nastalo vprašanje, ali se more deportirati tu rojeno dete.

Vročinska bolezen.

Newport, R. I., 13. okt. — Danes sta se pojavila med tukajšnjo artilerijsko posadko dva nova slučaja vročinske bolezni. Sedaj je v bolnišnici že 21 oseb bolnih za to nevarno boleznijo; vzrok je za slaba in nečista voda.

Samomor blaznika.

Iz norišnice na Ward-Islandu je pobegnil zamorec Morris Aiken in se vrgel v East River. Njegovega trupla dosedaj še niso dobili.

Cena vožnja.

Parnik od Avstro-Americana proge "ARGENTINA" odpluje dne 22. oktobra 1913. Vožnja stane iz New Yorka do: Trsta in Reke \$34.00 Ljubljane 35.18 Zagreba 35.08 Vožnje listke je dobiti pri FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York City.

Položaj v Mehiki. Nemška križarka.

Poslancev še dosedaj niso izpustili na svobodo. Porfirio Diaz se vrne.

NOVE VOLITVE.

Križarko "Hertha" pošljejo v mehiško vodovje. Situacija vedno bolj resna.

Mejico Ciudad, Mehika, 13. kt. Notranji minister Manuel Garza Aldape je podal danes sledečo izjavo:

— Poslanci, ki se nahajajo v zaporu, ne morejo biti na noben način izpušeni na svobodo. Z njimi se bo postopalo zaradi raznih prekršajev sodnijskim potom. Dokler se bodo nahajali v ječi, se bo z njimi dobro postopalo.

Razpustitev kongresa ne bo imela na volitve nikakega vpliva. Kot se čuje, se bodo pričele konec meseca oktobra.

O tem se je obvestilo vse civilne in vojaške governerje, ki so nato sporočili, da vlada po državah mir in red.

Minister Adalpe je zagotovil družinam inozemskih poslanikov, da se jim ne bo ničesar hudega prigodilo, ker je vladna stranka že zadobila toliko moči, da bo lahko preprečila vsak nemir. Po cestah patrolirajo oddelki vojaštva. V mestu se ni zadnji čas prigodilo ničesar posebnega.

Biarritz, Francija, 12. okt. — Prejšnji mehiški predsednik, general Porfirio Diaz, namerava v kratkem zapustiti Francijo in se podati nazaj v svojo domovino.

Eagle Pass, Texas, 12. oktobra. Danes so izpustili iz ječe Arthurja Tempa, sodelavca nekega newyorškega časopisa. Zaprl so ga bili, ker je pisal preostre članke o mehiških razmerah.

Berolin, Nemčija, 13. okt. — Zunanje ministrstvo je sklenilo, da se mora takoj poslati v mehiško vodovje eno vojno ladjo, ker se nahajajo tamonjmi Nemei v nevarnosti. To nalogo bo najbrž prevzela križarka "Hertha", ki kroži sedaj ob novoangleški obali.

Washington, D. C., 13. okt. — Sedanje razmere v republiki Mehiki so skrajno kritične. O kaki predsedniški volitvi ne sme biti niti govora.

Zvezni zdravstveni urad je danes dobil poročilo, da so se v Carmen in Campeche, dveh ameriških distriktih, pojavili slučajni rmenice.

Denarje v staro domovino pošiljamo:

K.	\$	K.	\$
5....	1.10	130....	26.60
10....	2.15	140....	28.05
15....	3.15	150....	30.70
20....	4.20	160....	32.75
25....	5.20	170....	34.80
30....	6.25	180....	36.85
35....	7.25	190....	38.90
40....	8.30	200....	40.90
45....	9.30	250....	51.15
50....	10.30	300....	61.85
55....	11.35	350....	71.60
60....	12.35	400....	81.80
65....	13.40	450....	92.00
70....	14.40	500....	102.25
75....	15.45	600....	122.70
80....	16.45	700....	143.15
85....	17.45	800....	163.60
90....	18.45	900....	184.00
95....	20.45	1000....	204.00
100....	22.50	2000....	407.00
120....	24.55	5000....	1017.00

Poštarina je vključena pri teh svotah. Doma se nakazuje svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka.

Naše denarne pošiljave razpošilja na zadnje pošte c. k. poštne hranilnični urad na Dunaju v najkrajšem času.

Denarje nam pošlajte najprihličneje do \$50.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske pa po Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. 6104 St. Clair Avenue, N. E. Cleveland, O.

GLAS NARODA (Slovenic Daily)

Owned and published by the Slovenic Publishing Co. (a corporation) FRANK SAKSER, President. JANKO PLESKO, Secretary. LOUIS BENEDEK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers: 82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Ze celo leto velja list za Ameriko in Canada \$3.00 po leta 1.50 leto za mesto New York 4.00 po leta za mesto New York 2.00 Evropa za vse leta 4.50 po leta 2.50 tretletno 1.70

GLAS NARODA izhaja vsak dan izvenredno nedelj in praznikov.

GLAS NARODA ("Voice of the People") Issued every day except Sundays and Holidays. Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on agreement. Dopolni bres podpisa in osebosti se ne priobčujejo.

Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order.

Pri sprejemu krija naročnikov prosimo, da se nam tudi predajo kavalitete naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

Dopisom in pošiljati vam naredite ta naslov:

GLAS NARODA 82 Cortlandt St., New York City. Telefon 4687 Cortlandt.

Usoda unijatov v Makedoniji.

Versko gibanje v Makedoniji in Bulgariji je na dnevnem redu. V Bitolju je prestopilo pred kratkim okoli 200 bulgarskih rodbin k uniji; a še več bi jih posnemalo ta primer ne samo v Bitolju (Monastru), ampak tudi po drugih mestih Makedonije, ako se ne bi bili Srbi z vso močjo temu uprli. Iz Belgrada so dane srbskim oblastim v novo pridobljenih krajih stroge instrukcije, da omeje ali zajeze to gibanje. Katoliško cerkev v Bitolju so zaprli, a pred hišo vsakega konvertita so postavili vojaško stražo, da dotična rodbina ne more občevati z drugimi. Tako mislijo ustaviti agitacijo med Bulgari-ekskarhisti v korist unije. A sami Srbi so začeli veliko agitacijo med Bulgari, da bi se podvržili srbski patriarhalni cerkvi. V ta namen je prišlo znatno število srbskih popov, nižjih in višjih duhovskih stopinj, v Makedonijo, da nagovarjajo ljudstvo, naj se odpove ekskarizmu. A pope podpirajo posvetne oblasti na razne načine: s obljubami in zaganjanjem.

Zaradi zaprte katoliške cerkve in drugih zaprek so se obrnili bitoljski katoličani in unijati s svojimi protesti najprej do konzulov v Bitolju, a ti-le so poslali dotične proteste poslanikom v Belgrad. Tam se bo v bližnjih dneh reševalo vprašanje, ali se tako postopanje srbskih posvetnih in duhovnih oblasti strinja z duhom srbske konstitucije, katero je ministar-predsednik Pašić tako hvalil v Bukareštu, ko se je ob priliki dogovarjanja o miru povzdignilo od bulgarskih delegatov vprašanje glede cerkvene in verske svobode v Makedoniji. On je zatrjeval, da se s srbskim osnovnim zakonom jamči verska ravnopravnost vsaki konferiji. To stoji res tudi na papirju, a v resnici se mora šele pokazati. Eyo ugodne prilike, pokažite, naj cel svet vidi, kako je z versko svobodo v Srbiji! Po delih, ne po besedah se bodo sodilo.

V tem oziru si Srbi lahko vzamejo za primer Bulgarijo, kjer je verska svoboda kakor tudi ravnopravnost jezikov in šolah v vsakem oziru zajamčena. Katoliške misije v raznih bulgarskih mestih imajo svoje cerkve in šole z učnim jezikom dotične veroizpovedne občine. Tudi po vaseh okoli Plovdiva in v nekaterih okrajih severne Bulgarije je potrebno število šol in cerkev za tamojnje katoličane. Katoliške ljudske šole država ravnatoko podpira kakor pravoslavne. Učitelji so sicer tupatam pravoslavni v pomanjkanju katoliških, a veronauk v onih šolah vedno podučujejo katoliški duhovniki.

V Sofiji je blizo 3000 katoličanov, kateri imajo dve cerkvi in tri kapele; a v Belgradu je blizo 7000 katolikov, kateri nimajo nobene cerkve, a samo eno kapelo v poslojpu avstro-ogrškega poslanitva. Isto razmerje velja gle-

de katoliških šol v teh dveh stolicah. V Bulgariji je torej verska svoboda zajamčena s članom 37. konstitucije, tudi uresničena v cerkvi in šoli v najširšem razmerju. A Bulgari bodo v Makedoniji zadovoljni, ako se jim dopusti samo izbrati po svojem prepričanju duhovnega poglavarja; sicer pa ostanjejo kakor pravoslavni z istimi obredi in z istim staroslovenskim jezikom pri službi božji, kateri je v rabi tudi v srbskih pravoslavni cerkvah. V konkordatu, ki se ima skleniti med Srbijo in Rimom, se bode moralo tudi vprašanje o unijatih urediti, drugače v Makedoniji ne bo nikdar željenega reda in miru.

Ob "Vojvodskem prestolu".

Iz popotnega dnevnika. Napisal Joško Kevc.

Na tleh leže Slovenstva stebri stari, V domačih segah vtrjene postave; Ječ pod težkim jarmom sini Slave!

Prešeren. Letošnji dopust sem mimogrede porabil tudi v to, da sem si ogledal nekdanje središče Slovenije (Karantanije): Gosposvetsko polje z okolico na Koroškem in posebno še istotam stoječim najvažnejši zgodovinski spomenik izza prvotne dobe naših pradedov — "Vojvodski prestol".

V mnenju, da so moji rojaki o tem važnem spomeniku iz davnih dni slovenske samostojnosti večinoma le malo slišali ali čitali, sem se namenil, imenovani prestol po zgodovinskih podatkih na kratko oertati.

Ko so se Slovenci v šestem stoletju po Kristusu (okoli 570) naselili na sedanji svoji zemlji, so imenovali to svojo novo domovino: Korotan (Karantanija), ki je obsegala današnje Koroško, Kranjsko, Primorsko, skoraj vso Štajersko, del Tirolskega, Solnogradskega ter Spodnje in Zgornje-Avstrijskega. Središče te velike dežele Slovencev — kakor so se imenovali — je bilo na Gosposvetskem polju na Koroškem, kjer stojita danes vasi "Krnski grad" in "Gospasveta". Tu so namreč Slovenci naleteli na močne razvaline nekdanjega rimskega mesta "Virunum", si pod Krnsko goro sezidali grad (poznajo po Nemeih Karanburg imenovan), ki je bil last slovenskih knezov in čigar razvaline so še danes vidne. V bližini gradu sta nastali že imenovani vasi: Krnski grad in Gospasveta, vmes med tema vasema, na precej široki ravnini, so pa naši pradedje iz rimskih kamenitih plošč sestavili in postavili "Vojvodski prestol", s katerega so javno sodili narodu njegovi izvoljeni knezi.

Prvotno so živeli stari Slovenci v takozvanih "zadrugah". Zadruga je bila družba sorodnikov, bivajočih na skupnem nedeljem posestvu. Glavar "zadruge" je bil "starešina", ki so si ga člani izbrali izmed sebe, ako si ni umrlil poglavar je sam pred smrtjo izbral in postavil naslednika. To zadrugno življenje se je ponekod, posebno v nekaterih goratih krajih, ohranilo celo do današnjega dne.

Iz "zadrug" so nastale "župe", katerim so načevali župani. ki so bili obenem tudi politični predstojniki svojega okrožja. Več žup (občin) skupaj so nazivali "pleme", vsa plemena skupaj so tvorila narod, kateremu je načeval od ljudstva izbrani vojvoda (knez). Prvi slovenski vojvoda, ki ga omenja zgodovina, se je imenoval "Valuk". Živel je za časa slavnega kralja Sama (623-658 po Kristu). Valuk je bil Samov zaveznik in sta z združenimi močmi premagala Slovane strastno napadajoče Bavarce, Franke, Longobarde in Obre (Avere). Slovenija je namreč takrat mejila s češkim kraljestvom ob Donavi na Zgornjem in Spodnjem Avstrijskem.

Kedaj se je pravzaprav pričelo umeščanje vojvod, ni natančno znano; pač pa čitamo v starih zgodovinskih listinah, da so naši pradedje leta 750, po Kristu "izbrali in za svojega kneza postavili" Borutovega sina, vojvoda Gorazda, ki je bil prvi slovenski knez — kristjan, ko je bilo ljudstvo takrat še popolnoma pogansko. Ni pa dvoma, da je bilo ume-

ščanje knezov že pred Gorazdom v navadi. O umeščanju korotanskih vojvod pišejo zgodovinarji tako-le: "Dobro uro hoda od Celovca stoji ob glavni cesti proti St. Vidu stara lepa cerkev Gospe svete, katero je posvetil prvi škof na Slovenskem, Modest (l. 760. po Kristu). Nedaleč odtod, na zahodno stran, je stal Krnski grad pod Krnsko goro. Tam blizu je stal napol v zemlji zgornji del rimskega stebra, ki so ga imenovali "Knežji kamen" (ki pa ni istoveten z "Vojvodskim prestolom" na Gosposvetskem polju in se je nahajal v Krnskem gradu. Pripomba pisca.). Tisti dan, ko je imel biti vojvoda umeščen, je sedel na ta kamen svoboden kmet, ki ga je krogokrog obdajala nešteta množica ljudstva, pričakujoč novega kneza. Vojvoda se bliža s sijajnim spremstvom, toda predno pride do knežjeve kamna, se mora preobčeli v preprost kmetstvo sivo suknujo, obuti si trde kmetске čevlje in postaviti na glavo širok, siv klobuk. Z levo roko se opira ob palico, z desno pa vodi na vrvi marogastega bika in lisasto kobilo. Tako opravljen se je bližal kamnu. Ko je kmet zagledal bližajočega se vojvoda, je zaklical v slovenskem jeziku: "Kdo je tisti, ki se mi od tam približuje?" Ljudstvo mu odgovarja: "Deželni knez je." Kmet vpraša dalje: "Je-li pravičen sodnik? Bo-li skrbel za blago domovine? Je-li svobodnega rodu? Ali je častilec in varuh prave vere?" Ljudstvo odgovarja: "Je in bo vselej." "Toda po kakih pravicah me hoče pregnati z mojega sedeža?" Ljudstvo odgovarja: "Šestdeset beličev dobiš, to marogasto živino in obleko, ki jo nosi na sebi, in tvojo hišo oprostijo vseh davkov."

Vojvoda se nato postavi pred kamen. Kmet ga udari rahlo po licu, opominjajoč ga, naj bo pravičen sodnik, si vzame nato živino in prepusti knežji kamen vojvodu. Le-ta stopi na kamen, mahne z golim mečem na vse štiri vetrove in obljubi slovesno ljudstvu, da mu bo pravičen sodnik in varuh. Nato se napije vode iz svojega klobuka in znamenje, da bo zmeren in zadovoljen s tem, kar rodijo domača tla.

Pozneje, ko so bili Slovenci že kristjani, je šel vojvoda z vsem spremstvom čez polje v gosposvetsko cerkev k slovenski sv. maši. Po maši je knez slekel kmetško obleko in se opravi po knežje, nakar je sedel k obedu. Popoldne se je podal vojvoda s spremstvom na polje, kjer se danes stoji iz rimskih nagrobnih kamenitih plošč sestavljen "Vojvodski prestol", se vsedel nanj, sprejel poklone gospode in naroda, delil milosti, potrjeval stare pravice in svobode, poslušal prošnje in pritožbe ter razsojal prepire. Med slovesnostjo sta dva kmeta: Pavovačan in Graddekar, kosila, žela, žgala in pokončavala, koder in kakor sta hotela. To pa zato, da bi videl narod, kako bi se mu godilo, če bi ne imel gospodarja, ki naj varuje deželo, brani življenje, imetje in svobodo ljudem."

Ta obred jasno kaže, kak demokracizem je vladal med ostalimi Slovenci. Knez je bil le nekak najvišji župan (starejšina), izbran od preprostega ljudstva, katerega je zastopal kmet na kamnu. — Obredni jezik je bil slovenski tudi še tedaj, ko umeščeni vojvode več niso razumeli tega jezika. — Zadnji korotanski knez, ki se je dal dne 16. marca l. 1414. umeščiti po starem obredu, je bil vojvoda Ernest, ki so ga vsled njegove telesne moči imenovali "železnega".

Poznejša ustoličenja so se vršila v celovski mestni hiši. Ob "Vojvodskem prestolu"! — Čudni, da, tužni občutki navdajajo narodnočutečega Slovence, ko stoji ob tem spomeniku nekdanje slovenske časti in slave... Hočeš, nočeš, zatopiš se v pretekletne dni in premišljuješ obenem — sedanjost. — Tu, tu, kjer je bilo nekdanje središče velike Slovenije, tu, kjer so nekdanji slovenski vojvode v domačem jeziku delili narodu pravico, tu, kjer se je še pred petdesetimi leti glasila edino le slovenska govornica in slovenska pesem, tu stojijo danes — na potučeni zemlji — Če kje, veljajo za Gosposvetsko polje Gregorčičevi stih:

A zdaj zatrt je tod naš glas, In tuji krog zvone glasovi, Tuj trg in grad, tuj ves je kras, Oh, naši so samo — grobovi!

Kak prav star človek ti se z nekakim strahom izgovori sloven-

sko besedo, a mlajši rod je prepapnoljen z nam skrajno sovražnim duhom. Mladina ne le da noče govoriti slovenski, marveč niti noče več slišati slovenske govornice. — Na polju pod Gosposveto sem našel na čez sedemdeset let staro ženio, kateri sem na nemški pozdrav odvrnil slovenski. Starika se je mojemu slovenskemu odzdravu tako začudila, da je kar obstala ter z očmi in ustnicami povpraševala: "Kaj, je-li mogoče, da tuji gospod govori slovenski?" Na vprašanje, se li tod okoli ne govori nič več slovenski, mi je odgovorila, da pač še znajo prav stari ljudje, a mladina da je že vse pomemčena. — Ko gospod "tehtant" govore v cerkvi slovenski — mi je pripovedovala —, takrat mlajši vedno zapuste cerkev. "Oh, ta mladi folk je ferderban", mi je starka s solznim očesom potožila, se poslovala ter odšla svojo pot. —

Neoporečna resnica je, da na Koroškem deluje vse v svrhu potujčenja Slovencev. Ali istina je pa tudi, da naše koroško ljudstvo nima v tem pogledu prave odporne sile, ker mu manjka — slovenske samozavesti, kakoršno vidimo na Primorskem. Zato pa tu dol — napredek, tam gori pa do sledno — umikanje pred narodnim nasprotnikom z lastne grude. Ali poudariti moram, da ljudstvo ni samo krivo, ako nima prave odporne sile. Na Koroškem pač žalibog še manjka edinole narodno navdušenih in ne slovensko-strankarskih buditeljev, ki bi sicer precej narodno-mlačnemu (bolje: zamorjenemu), a vendar dobremu slovenskemu ljudstvu veepljali narodno samozavest. —

Izdajstvo nad narodom svojim izvršuje oni, ki v razmerah, kakršne vladajo na Koroškem, slika ljudstvu lastnega brata, s katerim se slučajno v nazorih ne strinja, kakor "hudiča na steni", namesto da bi klical in budil vse rojake na skupen nastop proti skupnemu narodnemu nasprotniku. — V narodno ogroženih krajih proč s to nesrečno politiko — načel! Mar ni ta večna slovenska nesloga, ta najhujša naša rakarana donašala od davnine pa do današnjega dne nad nas že dovolj gorja in prokletstva?!

Karakteristično so še za današnje dni besede, katere je o neslogi starih Slovanov napisal arabski popotnik in pripovedovalec Ibrahim Ibn-Jakub: "Slovani so neustrašeni, za boj pripravni ljudje. Toda razepljeni so v rodove in plemena. Če bi ne bili med seboj nesložni, bi se ne mogel meriti z njimi noben narod na svetu."

Stari grški pisatelj Mavricij pa piše o starih Slovincih tako-le: "Vsak rod ima svojega vladarja, ki pa si niso složni med seboj. Ob vojni si ni težko pridobiti nekaterih izmed njih, če jim daš dobro besedo ali plačilo. Zato se ne morejo združiti v boj in si izbrati enega skupnega vodje, radi česar je lahko premagati rod za rodom."

Ne le z ozirom na razorne razmere in "načelni" politični boj na Slovenskem, temveč tudi ako se ozremo na slovanski Balkan, na bratomorni boj zadnjih dveh mesecev, na zopetno izgubo Odrida in Lozengrada, nimamo bridko-resničnih besedam starih pisateljev in poznavateljev naših slabosti ničesar pridodati.

S tem svojim zaključkom sem se sicer oddaljil od prvotnega predmeta, ali zdelo se mi je potrebno tudi to omeniti, kajti ako se bo na obeh, narodno ogroženih krajih med brati nadaljeval "boj za načela" namesto za ohranitev našega rodu in obranitev naše rodne zemlje, potem ni dvoma, da bo čez zopetnih petdeset let še marsikje na Slovenskem — posebno na Koroškem — drugo "Gosposvetsko polje" in še ponekod bodo naši le še — grobovi!

V STARO DOMOVINO SO SE PODALI:

Karol Hribar iz Globe, Ariz., v Ljubljano; Alojzij Bevk iz Pittsburgha, Pa., v Gorenjo vas; Henrik Batice iz Pittsburgha, Pa., v Leskovec; Ivan Verkovec iz Depue, Ill., v Zatično; Ivan Mazek iz Trinidad, Colo., v Dolenjo Dobravo; Alojzij Hodnik iz Pittsburgha, Pa., v Orehovec; Ivan Milakovič iz Somerset, Vt., v Britovae; Josip Šlosar iz Chicago, Ill., v Kračinu; Fran Okorn iz Denver, Colo., v Grosuplje; Marija Zbašnik z otroci in Josipina Steblaj z otrokom iz Chisholm, Minn., v Dolenjo vas; Ivana Zabukovec z otrokom iz Chisholm, Minn., v Lož; Marija Zagožen z otrokom iz Willard, Wis., v St. Peter; Jo-

sip Gerlj iz Beaver, W. Va., v Rakke; Jurij Gorše iz Anaconda, Mont., v Hrast; Alojzij Smole iz Thomas, W. Va., v Mirno; Ivan Stavt iz Milwaukee, Wis., v Sevnico; Jakob Česnik iz Delagua, Colo., v Šmihel; Alojzij Lamut iz Birmingham, Ala., v Celje; Ant. Barlič iz Pittsburgh, Pa., v Blojovico; Matija Govekar iz Cass, W. Va., v Planino; Anton Nahtigal, Pankrae Nahtigal in Michael Tevelj iz McKinley, Minn., v Jezerško; Peter Ferderber iz McKinley, Minn., v Kočevje; Anton Cvar iz Leadville, Colo., v Dobropolje; Anton Novak iz Leadville, Colo., v Ivančo Gorico; Ivan Može in Marija Perme z otrokom iz Leadville, Colo., v Rudolfovo; Janez in Vincenca Jeršič iz Everett, Wash., v Reko; Martin Kladnik iz Milwaukee, Wis., v Kammik; Martin Zupančič iz La Salle, Ill., v Brezice; Marija Dolenc z otroci iz Moon Run, Pa., v Borovniče; Ivana Barba iz Pittsburgh, Pa., v Belarje; Urban Stremfel iz Tyre, Pa., v Škofjo Loko; Al. Ferlič iz Edmonton, B. C., Canada, v Malo Mlako; Pavel Krpečak iz Williamsburg, Pa., v Malo Mlako; Ilija Živanovič in Stefan Milovič iz Williamsburg, Pa., v Babino Reko; Josip Kožuh iz Iselin, Pa., v Sevnico; Marija Prosnik z otroci iz Iselin, Pa., v Ptuj; Anton Stanovnik iz Iselin, Pa., v Škofjo Loko; Katarina Muc z otroci iz Calumet, Mich., v Kočevje; Anton Koželj iz Pittsburgh, Pa., v Zagorje; Josip Kovač iz Bradley, Ill., v Mirno; Ivan Bizant z družino iz Imperial, Pa., v Dobravo; Ivan Anželj in Ivan Streinar iz Sheboygan, Wis., v Trebnje; Pavel Dolenc iz Cliff Mine, Pa., v Poljane; Anton Poklar iz St. Mary's, Pa., v Trnovo; Mihael Rački iz Water Sta., Pa., v Volče selo; Anton Čuferli iz Indianapolis, Ind., v Sv. Lucijo; Fran Smole z družino iz Thomas, W. Va., v Mirno; Ivan Rigler z družino iz Davis, W. Va., v Lož; Franciška Mestek z otrokom iz Davis, W. Va., v Bloke; Fran Grum iz Lorain, O., v Lipoglav; Anton Sušnik z družino iz Durycya, Pa., v Dob; Fran Lipovčec iz Wilkes-Barre, Pa., v Zidani most; Gregor Mihelič iz Cleveland, O., v Igo vas; Fran Zadnik iz Cleveland, O., v Vreme; Marija Šega z otroci iz Cleveland, O., v Zavrh; Mihael Gross iz Cleveland, Ohio, v Ljubljano; Ivan Ban iz Cleveland, Ohio, v Materijo; Silvester Lindič iz Cleveland, Ohio, v Dolenjo vas; Angela Levstek iz Cleveland, Ohio, v Pottabor.

Vsi gori omenjeni potniki so kupili parobrodne listke pri trdki Frank Sakser, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Aviatške nesreče.

Iz Berna poročajo: Znani švicarski aviatik Didier, ki je znan vsled svojih poletov čez Alpe, je pred kratkim v megli ponesrečil. Ker mu je zmanjkalo bencina, se je moral spustiti na tla. Aparat je zadel ob brzozjavni drog. Dieder je padel z aparata ter se teško poškodoval. Tudi njegov pasajir, švicarski častnik, se je poškodoval.

Retiran gimnazijalec — ruski vohun.

V Krakovu je aretirala policija gimnazijca Venela Kereeka, sina tovarnarja v Premislu zaradi vohunstva v prid Rusiji. Zasačili so ga v trenutku, ko je hotel odpeljati iz neke vojašnice dve strojne puške. Pri njem so našli tudi natančna navodila, kako naj vohuni po trdnjavah.

Prva misel.

Ritmojster pl. Kunst je bil strasten kvartopirec. Neko noč je preigral na kartah hazardno igro "bank". Drugo jutro je sedel na konju pred svojo eskadrono in namesto, da bi zapovedal "Kalop" je zakričal: "Hop!"

Iz višje dekliške šole.

Učitelj: "Gospodična Ema, ali vam je znan razloček med kemijo in fiziko?" Ema: "Če se pri poizkusu steklenica razpoči, je kemija, če pa ostane cela, je fizika."

Kje je JOSIP BRADEŠKO? Meseca aprila je odpotoval nekam v Illinois, jas mislim v La Salle, Ill. Če kdo izmed rojakov ve za njegov naslov, naj mi javi, ali naj se pa sam oglasi. — Anton Rudolf, Sweetwater, Wyo. (11-15-10)

Slovensko katoliško podp. društvo svete Barbare. Zedinjene države Severne Amerike. Sedež: FOREST CITY, Pa. Inokorporirano dne 31. januarja 1902 v državi Pennsylvania. ODBORNICI: Predsednik: MARTIN GERČMAN, Box 623, Forest City, Pa. Podpredsednik: JOSEF PETERNEL, Box 96 Willock, Pa. I. tajnik: IVAN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa. II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492 Forest City, Pa. Blagajnik: MARTIN MUHIC, Box 537, Forest City, Pa. NADZORNICI: Predsednik nadzornega odbora: KAROL ZALAB, Box 547, Forest City, Pa. I. nadzornik: IGNAK PODVAŠNIK, 4734 Hatfield St., Pittsburgh, Pa. II. nadzornik: FRANK SUNK, 50 Mill St., Luzerne, Pa. III. nadzornik: ALOJZ TAVČAR, 299 Cor. N. — 3rd St., Rock Springs, Wyo. POROTNI IN PRIZIVNI ODBOR: Predsednik porot. odbora: PAUL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill. I. porotnik: MARTIN OBERZAN, Box 51, Mineral, Kans. II. porotnik: ANDREJ SLAK, 7713 Issler St., Cleveland, Ohio. VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. M. SELISKAR, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Dopolni naj se pošiljajo I. tajniku IVAN TELBAN, P. O. Box 707 v Forest City, Pa. Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Dve pesmi. POLETNI DAN.

Cvrčijo črički v visoki travi, žgolijo ptički v zeleni dobravi, drevesa šumijo... o ljubavi, ljubavi sladko melodijo. JESENSKA. Tam v daljavi, tam v daljavi zvonovi žalostno pojo, a meni je čudno, meni se zdi, da me k pogrebu neso. Ah, k pogrebu me neso, pesmi žalostne pojo, jaz pa tukaj sam stojim in bridko jokam, jokam sam nad sebo. Nepostoj.

Nekdaj in sedaj.

Nekdaj so si ljudje glavo ubijali, kako bi po zraku letali; ko so se naučili, si pa kosti ubijajo.

Edina zaloga Družinskih in Blaznikovih PRATIK za leto 1914.

1 iztis stane . . . 10c. 50 iztisov stane . . . \$2.75. 100 iztisov stane . . . \$5.00. Cene Blaznikovih pratike so iste. V zalogi: UPRAVNIŠTVA "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York ali pa: 6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

KRETANJE PARNIKOV KEDAJ ODPLUJEJO IZ NEW YORKA

Table with columns: PARNIK, ODPLUJE, V. Lists ship names and destinations like Liverpool, Southampton, Havre, etc.

Marija Pehar, rojena Krenker, pobegnula je omenjena dne z nekimi pri meni stanujočim Antonom Gracarjem. Pobralla mi je ves denar, nekaj obleke, več kuhinjskih potrebščin in tudi oba moja sinčka. Ona je stara 24 let, je velike in drobne postave, črnih las ter v blagoslovljenem stanju. Tukaj ima stariše, tri sestre in šest bratov in je vse zapustila, samo da je dobila pokvčenega Toneta, katerega ni nobena hotela. Fantička sta stara Rudolf 7 let, Franc pa 5 let ter oba govorta angleško in slovensko. Anton Gracar je star 34 let in je doma iz Terbine, občina Mirna, okraj Novo mesto. Visok je šest čevljev, črnih las in velikih črnih brk. Obraz ima kozav in spodnja obrv na levem očesu je zatrgana, da ga vsakdo lahko pozna, posebno se ga lahko spozna tudi po komični hoji; hodi, kakor da bi bil zvečan pod koleno in vponjen, kakor da ga trebnih boli. V Združenih državah biva že 10 let in govori slovensko in malo angleško.

Prosimo cenjene rojake, če. kako zna za to ljubeznivo družino, da mi javi, mu bom zelo hvaležen in dam tudi \$5 nagrade. Rudolf Pehar, P. O. Box 135, Carona, Kan.

Frank Sakser, 82 Cortlandt St., New York City. (11-15-10)

Molčanje.

Leonid Andrejev.

(Konec.)
III.

Izven doma je govoril o. Ignacij mnogo; s svojim duhovništvom in s farani, pri izpolnjevanju svojih duhovskih dolžnosti in včasih z znanci, s katerimi je igral "preferenc". Toda kadar se je vračal domov, je mislil da je molčal ves dan. To pa zato, ker ni mogel govoriti o. Ignacij z nikomur izmed ljudi o tem glavnem, zanj najbolj važnem, o čemer je razmišljal vsako noč: zakaj je umrla Vjera?

O. Ignacij ni hotel razumeti, da sedaj tega ni mogoče poizvedeti; mislil je, da je že izve. Vsako noč, — prebil jih je vse brez spanja, — si je predočil ono minuto, ko sta stala s popadjo pozno o polnoči poleg Vjere postelje in jo je prosil: "Povej!" In kadar je prišel v svojih spominih do te besede, si ni predstavljal nadaljnje tega tako, kakor se je dogodilo. Njegove zaprete oči so si ohranile v svojem mraku živo, neskajeno sliko te noči, videle so, kako se je dvignila Vjera na svoji postelji, se nasmehljala in govorila... Toda kaj je govorila? In ta neizgovorjena beseda Vjere, ki bi lahko razrešila vse, se je zdelo tako blizu, da bi jo zaslišal zdajdaj, če bi le nastavljal uho in zdravil utripanje srea, — a hkratu je bila tudi tako neskončno, tako brezupno daleč. O. Ignacij je vstal s postelje, iztezel sklenjene roke, jih stresal in prosil: "Vjera!"

In odgovor je bil molčanje. Nekoč zvečer je prišel o. Ignacij v sobo Olge Stepanovne, kjer ni bil že približno teden dni, sedel je ob vzglavju in unakivši se njenemu upornemu težkemu pogledu, je rekel:

"Mati! Govoriti hočem s teboj o Vjeri. Ali slišiš?"

Oči so molčale, in o. Ignacij je postrl svoj glas, rekel je strogo in oblastno, kakor je govoril s svojimi izpovedovanci:

"Vem, ti misliš, da sem jaz kriv Vjere smrti? A pomisli, kaj sem jo ljubil manj nego ti? Čudno razsojajš ti... Bil sem strog; toda ali jo je to motilo, da bi ne delala, kar je hotela sama? Malo sem cenil dostojanstvo očeta, pohlevno sem sklonil svoj vrat, ko je odšla... tjakaj, ne strašča se mojega prokletstva. In ti — ali nisi prosila, naj ostane, ali nisi jokala, starka, dokler ti nisem ukazal jaz, da molči? Kaj sem jo jaz rodil tako kruto? Ali jej nisem govoril vedno o Bogu, o ponižnosti, o ljubezni?"

O. Ignacij se je ozrl hitro v oči svoje žene — in se je obrnil v stran.

"Kaj sem mogel narediti z njo, če nam pa ni hotela razkriti svojega gorja? Ukazovati? Ukazoval sem; prositi? Prosil sem. Kaj ne, po tvojem bi se moral zgruditi pred dekletom na kolena ter plakati kakor stara baba? V glavi... kako naj jaz vem, kaj je imela v glavi? Grozovita, brezsrčna hči!"

O. Ignacij je udaril s pestjo po kolenu.

"Ljubezni ni bilo v njej, — to je! Kaj bi govoril o sebi, jaz sem bil seveda vedno... tiran... Toda ali je ljubila tebe? Tebe, ki si jokala... se poniževala?"

O. Ignacij je zasmehal brezovčno.

"Lju-ubila! To pa je! Tebi na ljubo si je menda izbrala tako smrt! Tako strašno, sramotno smrt! Umrla je na pesku, v blatu... kakor pes, ki ga sujejo z nogami v gobce!"

Glas o. Ignacija je zadonel tiho in hripavo.

"Sram me je! Sram me je iti na cesto! Sram iti od altarja! Pred Bogom se sramujem. Grozovita, nevedna hči! V grobu bi te moral prokrijati..."

jo ženo, je bila nezavestna, in zdramila se je šele čez nekaj ur. A ko se je opomogla, so molčale njene oči, in nemože je bilo doumeti, ali se spomnja, kaj jej je govoril o. Ignacij, ali ne.

Isto noč — bila je mesečna noč v juliju, tiha, topla in brezglasna — je šel o. Ignacij po prstih, da bi ga ne čuli žena in strežnica, po stopnicah v Vjerno sobo. Okno v visokem pritličju ni bilo odprto, odkar je umrla Vjera; zrak je bil suh in vroč, namešan z lahkim zasnodom železne strehe, ki je bila čez dan razbeljena od sonca. Nekaj neohljudenega, zanemarjenega je velo iz prostora, kjer tako dolgo ni bilo nobenega človeka, in kjer je razsirjal les ten, oprava in vsi drugi predmeti tanek duh neprestanega trošenja. Lunin svet je padal v svetlem pramu na okno in na tla, odseval je od belih, skrbno pomitih desk ter razsvetljeval s temotnim somrakom ogle, in bela, čista postelja z dvema blazinama, z veliko in majhno, je bila videti fantastična in zračna. O. Ignacij je odprl okno — in v sobo se je vtil širok tok svežega zraka, dišečega po prahu, po bližnji reki in cvetoči lipi; donesle je tudi jedva slišno petje zbora: bržčas so se vozili ljudje v čolnu in so peli. Tiho stopaje z bosimi nogami, in sivih trdovratno in uporno molčečih oči ga je bilo konec.

O. Ignacija je pretreslo hladno po plečih, povslej je svoje oči na Vjere grob. Gledal je dolgo na porumenele, kratke travne bilke, izruvane s prstjo vred tam nekje iz široke, od vetrov odbane poljane, in ki se še niso mogle sprijazniti s tujo zemljo, — in ni si mogel predstavljati, da leži tam pod to travo, dva vata od njega Vjera. In ta bližina se mu je zdelo nerazumljiva, prenesla je v dušo osupljenost in čuden nemir. Ta, o kateri je vedno mislil o. Ignacij, kakor da je na veki izgubil v temnih globinah brezkončnega, je bila tukaj, poleg... in težko mu je bilo pojmiti, da je vendar ni in je ne bo nikdar. In o. Ignacij je menil, če izgovori neko besedo, ki jo je skoraj občutil na svojih ustnih, ali če napravi gotovo kretnjo, tedaj pride Vjera iz groba, vstane, tako visoka in lepa, kakoršna je bila. A ne samo ona, nego tudi vsi drugi mrtveci vstanejo z njo, vsi, ki so tako strašno zapušteni v svojem slovesno hladnem molčanju.

O. Ignacij je snel svoj široki, črni klobuk, pogladil si je valovite lase in pošepetal: "Vjera!"

Bilo mu je neprijetno, ker bi mogel slišati kak tuje njegov glas; stolil je na neki grob ter se je ozrl preko križev naokrog. Nikogar ni bilo, in ponovil je glasno:

"Vjera!"

To je bil že stari glas o. Ignacija, suh in ukazujoč, in čudno je bilo, da je ostal s tako silo dani ukaz brez odgovora.

"Vjera!"

Glasno in zapovedajoče je klical glas, in ko je umolknil, se je zdelo za trenutek, da zveni tam spodaj nejasen odgovor. In o. Ignacij se je ozrl iznova naokrog, odstranil je lase od ušesa in ga primaknil k trdi, bodeči ruši.

"Vjera, povej!"

In z grozo je začutil o. Ignacij da se vlija v njegovo uho nekaj grobno hladnega, in mu ledeni možgane, da govori Vjera, — toda vedno z istim dolgim molčanjem. Čim dalje bolj plašno in strašno mu je postajalo, in ko je odtrgal o. Ignacij siloma od zemlje glavo, se mu je zdelo, da se trese in trepeče ves zrak od besnečega molčanja, kakor da se je dvigala nad tem strahovitem morju divja burja. Molčanje ga je dušilo; valilo se je z mrzlimi valivi preko njegove glave in mu je ježilo lase; razbijalo mu je prsi, ki so ječale pod udarci. Trepetaje po vsem telesu, se je ozrl o. Ignacij ostro in hipoma naokrog, vstal je počasi, se trudil dolgo in naporno, da bi zravnil svoj hr-

bet ter dal tresočemu životu ponosno držanje. To se mu je posrečilo. Preudarjeno počasi si je otresel prah s kolen, si del na glavo klobuk, prekižal trikrat grob in odšel naravnost, s trdimi koraki. Toda spoznal ni znanega pokopališča in je iskal poti.

"Zašel sem!" se je zasmehal o. Ignacij in se je ustavil na križišču.

Toda stal je le trenutek in se obrnil brez misli na levo, kajti stali in čakati ni mogoče. Goni ga molčanje. Dviga se od zelenih gomil, izdihavačo ga neprijazni sivi križi, dušičnih tokih prihaja iz vsake luknjice zemlje, prenasičene s trupli. O. Ignacij je pospešil še bolj korake. Omamljen je blodil po enih in istih stazah, skakal čez grobe, izpotikal se ob ograjah, oprjemal se z rokami za bodeče, kositarne vene, mehka njegove obleka pa se je trgala v koso. Samo misel na izhod je ostala v njegovi glavi. Hitel je z ene strani na drugo ter zbežal končno brezšumno, visok in nenavaden v svoji vihrajoči duhovski opravi in po zraku polajajočih las. Vsakdo bi se ga bil bolj prestrašil, kakor iz groba vstalega mrtveca, ko bi bil srečal divjo postavo tega bežečega, skakajočega in z rokami mahajočega človeka, ko bi videl njegov zverženi, glupi obraz ter slišal iz odprtih ust prihajajoče zamolklo hropenje.

V največjem diru je prihitel o. Ignacij do prostora, na čegar koncu je bila nizka pokopališčna cerkev. Poleg veže je dremal na majhni klopi stavec, kakor je bilo videti, tur marar; zraven njega sta se pripravili in se branili dve stari beračici, skakaje druga v drugo.

Ko je prišel o. Ignacij domov, se je že temno in v sobi Olge Stepanovne je gorela luč. Ne da bi se sklel in odložil klobuk, prašen in raztrgan je šel o. Ignacij urno k svoji ženi ter se zgrudil pred njo na kolena.

"Mati... Olga... usmili se me!" je ihtel. "Zblazneti moram!"

In udaril je z glavo ob rob mize ter jokal burno, bolešno, kakor človek, ki ne plaka nikdar. Dvignil je glavo, uveren, da se zgodi takoj čudež, da izpogovori njegova žena, ki ga potolaži.

"Ljuba moja!" Vse njegovo veliko telo se je zleknilo k ženi — in srečal je pogled njenih sivih oči. V njih ni bilo niti sozolja, niti gneva. Morda mu je žena odpuščala in ga obžalovala, toda v očeh ni bilo ni žalosti ni oproščanja. Bile so neme in so molčale.

In molčala je vsa temna, osamljena hiša.

Razne zanimivosti.

Samo Viljem.

V Frankobrodu ob Meni se je vršila pred nemškimi cesarjem Viljemom pevska vaja dijakov nižjega gimnazija. Nekateri dijaki so pri tem opravljali službo pazev. Cesar Viljem, ki se rad posali z otroci, se je obrnil k nekemu dijaku prvega gimnazijskega razreda, ter ga vprašal, kako se imenuje. Deček je pogumno odgovoril: "Koerner, Veličanstvo".

"Toda gotovo ne Taodor?" vprašal ga je cesar. "To ne", je odgovoril dijak, "samo Viljem." Sedle ko se je cesar nasmehal, se je deček zavedal, kaj je rekel.

Pogreb Saharina.

Zanimiva je najnovjša zvižaja, katero so vporabljali za vtihotapljanje saharina preko švicarsko-nemške meje ob Bodenskem jezeru. Znano je, da so postala tla ob tem jezeru naravnost klasična z obzirom na predrzne in rafinirane zvižaje, s katerimi so vtihotapili tamšnji prebivalci saharin preko švicarske meje v Nemškem. Pred kratkem so prišli carinarji na sled zvižajci, ki je gotovo vredna, da se objavi. Na zapadnem delu Bodenskega jezera so namreč v zadnjem času prepepljali nenavadno veliko število švicarjev v Nemčijo. Vsi ti mrtvaški sprevedi so se vršili z več ali manj velikim pompom ali vsaj zelo dostojno. Kljub temu so začeli carinarji na nemški strani sumničiti in so pred par dnevi postavili mrtvaški spreved, ki se je pomikal iz Švice v Nemčijo. Odprli so krsto in našli v nji mesto mrtliča polno krsto saharina. Krsta je tehtala več meterskih stotov. Uradniki so prijeli nato tudi

že nekaj razpoložnja za to, ali v Zagrebu o tem ne vedo nič. Umerno!

Patrijarh Bogdanović.

Patrijarha Bogdanovića, ki je izginil, kakor smo že poročali, iz Bad Gasteina, še vedno niso našli. Iz Budimpešte poročajo sedaj po vestih iz Bad Gasteina, da so oblasti ustavile nadaljno iskanje njegovega trupla in da se je uvedlo že postopanje za proglašanje za mrtvega.

Spomenik lažnjivcem.

Neki angleški misijonski list poroča, da živi na otoku Borneo pleme, ki tako spoštuje resnicoljubnost, da onemu, ki je kdaj izrekel laž, postavi spomenik. Spomenik napravijo na ta način, da v obliki piramide zlože na kup drevesno listje; kdor gre mimo takega spomenika, mora pobrati nekaj listja in ga vreči na kup, potem pa preklicati lažnjiveca, v čigar stvarilni spomin se je spomenik postavil.

Rop v železniškem vozu.

Med vožnjo iz Szigeta v Sobotico je vstopila v Debrecinu v kupe II. razreda, v katerem se je vozila učiteljica Sealdá, mlada, neznaná ji dama. Kmalu nato je postalo tuji dami slabo. Učiteljica Sealdá je stopila k nji in ji je odpela bluzo. V tem trenutku se je razširil vonj kloroforma, ki je učiteljico onesvestil. Ko se je zopet zavedla, je bila v kupeju zopet sama, iz njene torbice pa je izginil bankovec za tisoč kron.

Kolera.

Iz Zagreba poročajo: Dne 23. in 24. sept. se je deželni vladi sporočilo 42 sumljivih slučajev kolere. Devet oseb je umrlo. Samo v vasi Kuzmin je zbolelo na kolero 23 oseb. V komitatih Sirmija in Požega so uradno konstatirali 27 novih slučajev kolere. 15 oseb je umrlo na kolero. — Iz Odese poročajo: Tu je umrla ena oseba na kolero.

Maščevanje ogoljufanega moža.

V Pankraeu pri Pragi je umoril železniški čuvaj Posledny svojo tri leta mlajšega soproga, s katero je živel skupaj še nad 30 let. Njegov najstarejši sin je izpovedal, da je njegov oče očital opeotvano materi, da ga je goljufala pred 30. leti. Zaradi tega sta se večkrat prepirala, posebno, kadar je njegova mati zanemarjala svoje družinske dolžnosti. Podo-

NAŠ GOSPODAR,

edini slovenski magazin v Ameriki. Izhaja na 32 straneh vsak mesec in velja za vse leto samo \$1.00. Prinaša podučne članke za gospodarstvo, gospodinjstvo, lepe povesti, razprave o naših gibanjih in zanimivosti iz celega sveta. Pošlji denar na:

Naš Gospodar,
2616 S. Lawndale Avenue,
(10-S v 2 d) Chicago, Ill.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

PODRUŽNICA: 6104 St. Clair Avenue, N. E., Cleveland, O.

Stara, vsem Slovencem dobro znana domača tvrdka.

Pošilja najhitreje in najceneje denar v staro domovino.

Oficijelno zastopništvo vseh parobrodniških družb.

Prodaja parobrodne in železniške listke po izvirnih cenah.

V vsakej potrebi obrnite se zaupno na gornjo tvrdko in vedno boste bratsko postreženi.

Pri pošiljanju denarja vedno pazite KOMU ga izročite, ker marsikdo je že skušil, da se denarja ne more vsakemu zaupati.

ben nastop se je pripetil tudi zadnjo nedeljo pred umorom. Končno je prisilil mož svojo ženo, da je napisala pismo izjavo, v kateri je žena priznala, da je goljufala moža pred 30. leti. To izjavo sta podpisala mož in njen starejši sin. Takoj nato se je mož odstranil, obiskal več gostiln in se vrnil pijan domov. Drugo jutro so našli ženo zaklano.

V slaščičarni.

Iz Ljubna na Zg. Štajerskem poročajo: V sled neke ovadbe na deželno preiskovalnišče za živila se je vršila pred kratkim preiskava v dveh tukajšnjih slaščičarnah. Preiskavo je izvršil uradni zgoraj omenjenega zaveda v spremstvu tržnega komisarja. Našla sta v delavnici strašen nered. Testo, ki bilo pripravljeno za pecivo, je bilo umazano, že več dni staro in na pol gnoto. Marmelade so bile pokvarjene in v eni steklenici sta našla uradna funkcionarja celo mlado miško. Zaplenila sta čez 200 kg blaga in ga poslala deželnemu preiskovalnišču v Gradec. Na njihovo ovadbo se je pripeljal v Ljubno deželni sanitetni nadzornik dr. Schoenauer iz Grada, da se sam prepriča o razmerah, ki vladajo pri teh dveh obratih. Proti lastnikom teh obratov so uvedli sodno preiskavo.

Požrtvovalna medicina.

V bolnico v Weisensee so pripeljali gospo, ki se je pri eksploziji zelo opekla. Ozdraviti bi mogla le transplantacijo kože. Dva medicina, ki sta asistenta v bolnici, sta se ponudila, da pustita na sebi izvesti operacijo, da ohranita življenje gospe. Z raznih delov teles mladih mož so odrezali potrebno kožo ter jo prenesli na telo bolnice.

Iz kasarne.

Korporal novinec, ki je nekoliko iz vrste stopil: "Vj Stopar, najprej se mora dve leti služiti, potem se šele lahko izselite!"

MAŠČEVANJE OGOLJUFANEGA MOŽA.

V Pankraeu pri Pragi je umoril železniški čuvaj Posledny svojo tri leta mlajšega soproga, s katero je živel skupaj še nad 30 let. Njegov najstarejši sin je izpovedal, da je njegov oče očital opeotvano materi, da ga je goljufala pred 30. leti. Zaradi tega sta se večkrat prepirala, posebno, kadar je njegova mati zanemarjala svoje družinske dolžnosti. Podo-

NAŠ GOSPODAR,

edini slovenski magazin v Ameriki. Izhaja na 32 straneh vsak mesec in velja za vse leto samo \$1.00. Prinaša podučne članke za gospodarstvo, gospodinjstvo, lepe povesti, razprave o naših gibanjih in zanimivosti iz celega sveta. Pošlji denar na:

Naš Gospodar,
2616 S. Lawndale Avenue,
(10-S v 2 d) Chicago, Ill.

Lux in tenebris lucet.

Spisal Henrik Sienkiewicz.

V jeseni, zlasti v novembru, nastanejo včasih tako vlažni, žalostni in temni dnevi, da se celo zdravemu človeku jame presadati življenje. Od onega časa, ko se je Kamenka čutil bolan ter je prestal truditi se nad soho "milosrdje", ga je tlačilo slabo vreme dokaj tuje nego bolezen. Vsako jutro, vstavi se težavo s postelje, je marljivo brisal zakajeno veliko okno v svojem ateljeju ter gledal kvilsku, da bi zagledal vsaj tu pa tam kosček jasnega neba; a vsako jutro ga je prekanilo pričakovanje. Težka svinčena megla je visela nad zemljo; dežja ni bilo, celo kameniti tlak na dvoru je bil videti podoben gobam, vse skozi napitim vode. Povsod je bilo mokro, vse naokrog prenapoljeno vlage; posamezne kaplje, padajoče na vodovodno cev, so dolgočasno in enakomerno zvenele, kakor einkaže počasi Lihajče ure.

Okno v ateljeju je bilo obrnjeno na dvor, dotikajoče se na eni strani sadnega vrta. Skozi ograjo je bila še videti zelena trava. Njena zelena barva je bila žalostna in bolna, kakor bi se bila skrivala v njej smrt in gujiloba; drevesa pa, z ostanki orumenega listja in v vejami, črnimi od vlage, so že popolnoma otrpnila. Vsaki večer se je oglašalo med vejami sadnega vrta krokanje vran, ki so letele iz lesov in poljan na zimovanje v mesto ter se, močno lopotaje s perutnicami, vsedale na gole vrhove k prenočenju. V takih tvevih je bilo v ateljeju žalostno kakor v nrtvaščini. Mramor in gips sta prekrasna v žarkih solne svetlobe, toda v tem mraku je njih belina, kakor se je zdelo, skrivala v sebi nekaj turobnega. Temne, z diletom izklesane figure, zgubljajoče vsako razločnost, so se spremenile v nerazločne, skoro strašne postave. Nečistota in nered sta tvorili delavnostno še turobnejšo. Po tleh je na debelo ležal prah, napravljen iz raztepanih odlomkov kamenja; bilo je videti tudi blato, naneseno naravnost z ulice. Na osivelih stenah so viseli gipsovi modeli rog in nog. Nedaleč od okna se je bliščalo malo zrcalo, ozaljšano s konjsko glavo in s šopkom makartovskih evetie, popolnoma zarjnelih od prahu. V kotu je stala postelja, pokrita s taro oguljeno odejo, poleg postelje nočna mizica z železnim svečnikom.

Kamenka, da bi ne imel prevelikih stroškov, si ni najel zase posebnega stanovanja ter je prenočeval v ateljeju. Njegova postelja je bila navadno zaslonjena s preprogo, toda sedaj je bila ta preproga odstranjena za to, da je bolnik mogel brez ovire gledati v okno, pričakuje lepega vremena. V ateljeju je bilo še drugo veliko okno, toda tako pokrito s prahom, da je še v jasnih dnevih le slabo prodirala skozi njegove šipe dnevna svetloba.

Vreme se ni zjasnilo. Čez nekoliko mračnih dni so se oblaki še bolj znižali, zrak se je napil vlage in megle in denvi so postali še turobnejši. Kamenka se je počutil še slabše; naposled se je slekel ter vlegel v posteljo. Prav za prav ga ni mučila kaka določna bolezen; bil je le utrujen, izmučen, nezadovoljen in žalosten. Splošna onemoglost ga je vrgla v posteljo. Ni si sicer želel umreti, ni pa čutil v sebi dovolj moči, živeti. Dolge ure mračnega dneva so se mu zdele še dalje radi tega, ker je bil sam. Žena mu je umrla pred dvanajstimi leti, sorodniki so živeli po drugih krajih, prijateljev pa Kamenka tudi ni imel. V poslednjih letih so se ga znane vedno bolj in bolj izogibali radi neprestano naraščajoče razdraženosti. S početka je njegova slaba volja vse zanimala; toda pozneje, ko je sama nedolžna šala jela vzbujati v njem dolgo trajajočo zameru, so celo najbližji tovariši odstopili od njega.

Dolžili so ga tudi, da je z leti postal pobožen; ta pobožnost pa se je zdela vsem sumljiva. Zlobni jeziki so govorili, da Kamenka predstava po cerkvah in se blihni duhovnikom, da bi si pridobil naročil. To pa ni bila nemara posledica globoke in mirne vere, toda pri tem ni bila tudi sredstva koristoslavlja. Podobne sodbe o njem je vzbujala večina skopost, naraščajoča v njem vedno bolj in bolj. Nekoliko let že, ka-

kor smo omenili više, je živel v svojem ateljeju, hranil se Bog ve s čim in si tako podkopal svoje zdravje, da je njegovo lice postalo prozorno in rumeno kakor vosk. Ljudi se je izogibal tudi radi tega, da bi nemara kdo ne potreboval od njega kake usluge. Sploh je bil on človek jako nesrečen, z negotovim značajem in z obilico grenkosti. A vendar njegova narava ni bila razkosana in vsakdanja; celo njegove pomanjkljivosti so imele svoje posebne umeteljske črte. Oni, ki so si mislili, da si je vsled svoje skoposti nabral obilo premoženja, so se močno motili.

V resnici pa je Kamenka bil revež radi tega, ker so vsi dohodki, kar jih je imel, šli na pokup dragih in redkih portretov; te portrete je hranil spravljene v nožnice v globelji svoje skrinje ter jih časih pa časih pregledoval in presteval s koprnjenjem oduhuha, prestevaljočega denar. Strast k portretom je on marljivo skrivaj pred vsemi, nemara radi tega, ker se je rodila v njem vsled njegove velike nesreče in občutljivosti. Leto, ali nemara še nekoliko prej, po smrti svoje žene je Kamenka videl pri nekem antikvarju star portret, predajoč Artemido; v licu Artemide je menil videti podobo svoje pokojne žene, pa je takoj kupil podobo. Kamenka je s početka kupoval samo podobe Artemide, potem pa sorazmerno kako je naraščala njegova strast, je začel zbirati vse, kar je zaslužil njegovo pozornost. Človek, zgubivši ljubljeno bitje, mora se na nekaj navezati radi tega, da si s tem sploh omogoči obstanek.

In kdo, gledaje Kamenka, bi si mogel domisljati, da je ta stari egoist in čudak nekaj vneto in strastno ljubil! Mogoče, ko bi mu ne bila umrla žena, bi mu tekli dnevi življenja lepše in jasnejše. Pa bodi temu kakor hoče, toda ljubezen je preživela v tem človeku čas njegove sreče, njegovo mladost in celo njegov talent. Pobožnost, ki se je v teku mnogih let spremenila že v navado, je izvirala tudi iz tega vira. Ne da bi spadal k številu globokovernih ljudi, je Kamenka po smrti svoje žene začel moliti za njo. To je smatral za jedini način, ki ga je podobno nevidljivi niti družil s pokojnico. Očividno, ljudje hladne narave so sposobni, ljubiti močno in vstrajno. Po smrti žene se je vse življenje Kamenke, vse njegove misli, ovilo okrog spomina na njo ter živele v njem, podobno rastlini, srkajoči svoj sok iz panja, na katerem je vzrasla. Toda človeško bitje, hraneče se s trupom spomina na nenadomestljivo zgubo, hira in vene. Če bi Kamenka ne bil umeteljnik-podobar, verjetno, ne bil bi preživel te prevelike zgube. Njega je rešil poklic: po njeni smrti je sklenil umetnik, postaviti ji prekrasen spomenik. Konečno, nepotrebno je celo pojašnjevati, da mrtvim ni mnogo mar za spomenike; toda Kamenka je hotel izgotoviti nekaj za svojo Sonjo, in delal je spomenik več s sreem nego z rokami. Trud ga je vedril, in samo njemu se je imel zahvaliti, da v teku prvih mesecev Kamenka ni prišel od pamet, marveč se spoprijaznil s svojim gorjem. Ostal je razbit in nesrečen človek, toda umetelnost je rešila umetnika. Na hvalo tej je živel še doslej.

Ljudje, ogledovajoči na razstavah sohe in podobe, si često ne domisljajo, da umetnik more služiti umetelnosti častno ali nečastno. V tem oziru ni bilo moči Kamenki očitati: on ni imel močnih kril, bil je le srednje nadarjen; vsled tega nemara tudi umetnost ni mogla napolniti vsekotnosti njegovega življenja ter nadomestiti mu vse zgube. Zato pa je on močno čislal umetnost in se iskreno ukvarjal z njo. V teku dolgih let se on nikdar ni izneveril umetnosti, tudi je ni razžalil, ne radi denarja, ne radi pohvale ali napadov. Tvoril je tako, kakor je čutil. V dnevih srečnega svojega življenja je Kamenka znal govoriti z drugimi o umetnosti, potem pa, ko so se vsi odvrgli od njega, je samec v svojem ateljeju večkrat premišljeval o njej vzvišeno in blagonaklonjeno.

Smatral se je popolnoma samotarja ter ni videl v tem nič tujeja. Občevanje z ljudmi ima svoj zakon, po katerem se posebno nesrečneži izključujejo iz družbe; vsled tega se jih poprimajo lastnosti, pokrivajo jih nedostatki, uprav kakor se kamen, odvrgen

iz struge, pokrije z mahom. Sedaj, ko je Kamenka obolen, ni nobena živa živa duša pogledala v njegov atelje, izvzemši služabnice, ki je prišla dvakrat na dan, nastavljat samovar in podajati mu čaj. Služabnica mu je vsakokrat svetovala, naj pozove zdravnika, toda boječ se stroškov, ni se mogel umetnik odločiti za to. Naposled je popolnoma oslabil, nemara radi tega, ker več dni ni česar ni del v usta razun čaja. On vrhu tega ni imel veselja ni jesti, ni delati, ni živeti. Njegove misli so bile blede in vele kakor listje, katero je gledal skozi okno, strinjajoče se popolnoma z mračno, turobno jesenjo, blatom in svinčeno mračnim nebom. Da, ni ga bolj bridkega časa v življenju, kakor ta, kadar se človek popolnoma prepriča, da je izvršeno vse, kar je mogel izvršiti, preživelo vse, kar je mogel doživeti, da sedaj nima ničesar več iskati v življenju.

V teku poslednjih let je Kamenka s tajnim strahom priznaval, da se je izčrpal njegov talent. Sedaj je bil prepričan o tem, bolesto razmišljajoč, da ga naposled celo umetnost zapusti na veke. On ni še pričakoval smrti, ni pa tudi verjel v popolno ozdravljenje. V mračni dušni umetnika ni bilo iskricke kake nade. Če si je sploh kaj želel, je bilo jedino to, da bi nastalo lepo vreme in bi solnce veselo razsvetlilo njegov atelje. Vsako jutro, ko je služabnica prišla s čajem, jo je upravljeval:

"A kaj, ali se še ni zjasnilo s kake strani?"

"Taka megla je", je odvrnila ona, "da ljudje sami sebe ne vidijo."

Bolnik, zaslišavši tak odgovor, je zaprl oči in ležal nepremično cele ure. Na dvoru je bilo kakor poprej mrtvo tiho: samo kapljice dežja so zamolklo zvenele v vodovodu in ceveh.

Ob treh popoldne je postalo tako temno, da je Kamenka moral prižgati svečo. Ker je bil zelo slab, se je navadno močno trudil tem. S početka, predno je stegnil roko k vzgalicam, je dolgo premišljeval in zbiral moči, potem pa je počasi in mrzko stegnil roko.

Prižgavši svečo, je Kamenka zopet počival ter ležal nepremično do večera, do prihoda služabnice, molče poslušaje z zaprtimi očmi žvenket kapljic v vodovodnih ceveh. Kaj čuden je bil takrat njegov atelje. Plamen sveče je osvetljeval posteljo in na njej ležečega Kamenko; blesk svetlobe je padal na glavo umetnika, preblečno s suho in žolto, skoro polikano poltjo. Ostali deli sobane pa je tičal v mraku, ki se je zgoščeval v vsakim trenutku čedalje bolj. — Med tem pa se je tudi na dvoru čedalje bolj temnilo in čim temnejše je postajalo, tem bolj so se oživljavale sohe, ozarjene s blede-rudečkasto svetlobo. Plamen sveče, plapolajoč, se je sedaj ponižal, pa zopet povišal, in v tem fantastično trepetajočem blesku so se tudi podobe, kakor se je zdela, dvigale na shušnjana podobarja, ki jih je ustvaril. In resnica, na njegovem licu je že bila videti otrpnelost smrti. Samo časih pa časih so se zasanele ustnice bolnika slabo gibale; nemara je molil ali proklinjal svojega osamelost in neznosljivi žvenket meglenih kapljic, ki so ga dražile ves čas njegove bolezn.

Enkrat na večer je prišla služabnica k njemu nekoliko veseljša, in radi tega je bila dokaj zgovornejša nego navadno.

"Toliko dela imam, da komaj dvakrat na dan utegnem pogledati k vam. Kaj, ko bi vzeli k sebi umisljeno sestro: ona vam bo stregla zastoj, a to dokaj bolj nego vsaka druga."

Kamenki je bil nasvet služabnice všeč, toda on, kakor vsi zdrave ljudi, je imel navado, navsprotovati vsemu, kar so mu svetovali drugi, in v tem hipu v to ni privolil. Toda ko je služabnica odšla, je začel nehoti premišljevati o tem.

"Usmiljena sestra!... To je res! Ne stane ničesar, koliko pa ima človek od nje ugodnosti, koliko pomoči!" Kamenka, kakor vsak bolnik, prepričan sam sebi, je izkušal dokaj nezgod in neprijetnosti, boril se je s tisočeri manjšimi potrebščinami, ki so ga dražile in mu presedale. Večkrat je z leno pobeženo glavo ležal po cele ure, prečno je mogel zbrati moči in popraviti si vajsniko. Nekeč ga je po noči prevzela smrtni mraz in on bi bil drago plačal

jeden kozarec toplega čaja: pa če mu je že priziganje sveče narajalo tolik turud, koliko truda bi ga še le stalo, pripraviti si tople vode! Usmiljena sestra bi vse to opravila z dobroto, usmiljenim sestram navadno. O, koliko lažje bi se mi prenašale bolečine v podobnem položaju.

Revež je prišel s svojim premišljevanjem tako daleč, da je začel misliti o bolezn pod nadzorstvom usmiljene sestre, kakor o nečem zaželjenem in dobrem, ter se je celo čutil, da bi njega mogla doleteti ta sreča. Zdelo se mu je, da ko bi prišla k njemu usmiljena sestra ter prinesla s seboj nekoliko veselja in pomirjenja v njegovo sobano, pa bi se tudi na dvoru zjasnilo, in te večno zveneče kapljice bi prestale, mučiti ga. Naposled mu je jelo biti žal, da se ni dogovoril s služabnico o tej reči.

Približala se je dolga, mračna noč, in služabnica bi imela priti še le v jutro. Razumel je, da ta noč bo zanj dokaj težja od vseh poprejšnjih. Kamenka je jel premišljevati, kako je sedaj nesrečen, in v nasprotje njegovi sedanjosti revščini so mu stopila živo pred oči minula srečna leta. In kakor poprej misli o usmiljeni sestri, tako se sedaj spominja o preživelih dnevih sreče zvezali v njegovih oslabelih možganih s podobami o solncu in toplem blesku lepega vremena. Začel je misliti o svoji pokoni ženi in se pogovarjati z njo. Kamenka je tako delal vsikdar, kadar mu je bilo posebno slabo. Naposled se je utrudil, začutil veliko slabost ter zaspal.

Sveča, stoječa na ponočni omari, je počasi dogorevala. Rudečkasta njena svetloba je še nekolikokrat zaplapolala v modrosivem blesku, na to pa je ugasnila. V sobi je zavladala črna tema. A med tem so na dvoru neutrujene kapljice enakomerno težko in otožno padale po vodovodnih ceveh, kakor bi zbirale va-se mrak in vso tugo prirode.

Kamenka je dolgo spal lahko in sladko spanje; ko pa se je prebudil, se mu je zdela, da se v njegovem ateljeju godi nekaj nenavadnega. Mramornate sohe in gips so se jele beliti. Široko benesko okno se je vedno bolj in bolj žarilo od svetlobe.

V tej svetlobi zapazi Kamenka sedeči nekoga pri svoji postelji.

On široko odpre oči ter jame opazovati: bila je usmiljena sestra. Sedela je nepremično s pobeženo glavo, obrnjeno nekoliko proti oknu. Roke je imela sklenjene na kolenih; očividno je molila. Bolnik ni mogel videti njene lica; razločno je opazil samo njeno belo čepico in temni plašček. Sree mu je prestrašeno udarilo; v glavi so se mu rodila različna vprašanja:

"Kedaj je mogla služabnica pripeljati semkaj usmiljeno sestro? Kako je prišla sem? Na to si je domislil, da je to le prikazen vsled njegove onemoglosti, in zatislil je oči."

Toda čez minuto jih zopet odpre. Usmiljena sestra je sedela na prejšnjem mestu nepremično, kakor zatopljena v molitev.

Čudni občutki groze in velikega veselja ga prevzamejo, da so mu kar lasje stopili po koncu na glavi. Nekaj je z nepojmljivo močjo vleklo njegov pogled k temu bitju. Zdelo se mu je, da jo je že nekje videl, toda kedaj in kje — tega se ni mogel spomniti. Prezvela ga je nepremagljiva želja, videti jo v lice, toda bela čepica mu je isto zakrivala. Kamenka sam ni vedel, čemu ni smel spregovoriti z njo, niti se dvigniti, ali celo dihati. Čutil je samo, da ga prevzema čedalje večji strah in radost in z začudenjem je premišljeval: kaj to pomeni?..

Med tem se je popolnoma zdanilo. In kako čudovito jutri se je porodilo tako na dvoru! Nepričakovano, brez vsakih prehodov, se je ukrala v njegov atelje močna, radostna, iskrena svetloba kakoršna se pojavlja samo spomladi, v dnevih cvetočega maja.

Valovi zlate svetlobe so se enako povodnji dvigali ter napolnili sobano; mramor se je vtopil in raztaljal v tem blesku, stene so se stopile in zginile v njem, in Kamenka se je nenadoma videl v neopredeljenem, leskečem prostoru. Opazil je, da je jel beliti čepce usmiljene sestre izgubljeni vedno, bolj in bolj v bolj svoje okrajce, tajati se in razljavati se v nekako nežno srebrno meglo, spreminjajočo se istotako v iskro svetlobe.

svoje lice k bolniku in ta nesrečen, od vseh zapušen revž, zagledal naglo pred seboj v svetlem oreolu znan, vedno ljubljen obraz svoje žene. On skoči po koncu na postelji in iz njegovih prsij se izvije krič, v katerem je bil združen ves dolgčas, grenkoba in obup poslednjih dolgih let.

"Sonja, Sonja!..."

On jo objame in pritisne k svojim prsim, ona pa mu oklene roke okrog vratu.

Svetloba naokrog pa je postajala vedno večja in večja...

"Ti nisi pozabil na-me", reče ona naposled; "zato sem prišla in izprosil ti lahko smrt."

Kamenka jo je še vedno držal v naročju, kakor bi se bal, da mu mla prikazen zgine od enem s to svetlobo.

"Pripravljn sem umreti", reče, "samo da ti ostaneš pri meni."

Ona se nasmehne krotko kakor angelj in snevši jedno roko z njegove vratu pokaže navzdol ter reče:

"Ti si že umrl, poglej tje kaj!" Kamenka pogleda, kamor mu ona kaže, in tam daleč pod seboj skozi veliko okno zagleda nestransost svojega ateljeja, mračnega in osamljenega. Tam je ležalo na postelji njegovo truplo s široko odprtimi usti, ki so bila na bledem in žoltem licu podobna črnemu rovu. In zrl je na to shušnjano telo kakor na nekaj njevo popolnoma tujeja. No to, trenutek pozneje, se je jelo vse to izgubljati izpred njegovih oči za to, ker ju je obkrožajoča svetloba, kakor grana od nadzemljiske moči, drvila nekam... v brezkončnost...

Izpred sodišča.

Nesrečni zakon.

Pred graškim porotnim sodiščem se je končala že druga obravnava, ki nam kaže žalostne posledice družinskih sporov, sliko nesrečnega zakona, v katerem pripravil žena svojega moža, ki jo ljubi, s svojo razuzdanostjo, nemarnostjo in s svojim skrajno nesramnim izvajanjem in prežranjem tako daleč, da pograbi ta za samokres in napravi konec neznosnemu življenju s tem, da v skrajni jezi ustrelil svojo ženo. Krojač Karel Wohlschlager se je seznanil l. 1910, s svojo sedanjo ženo, rojeno Napol v Gleinistättenu. Še isto leto jo je poročil. Prvo leto sta živela srečno in zadovoljna drug z drugim. Ko se je pa v Wohlschlager koncem decembra l. 1911. preselil, se je žena popolnoma spremenila. Začela je za nemarjati gospodinjstvo in pohajkovati. Kljub moževim opominom se ni pobiljšala, marveč je postala še slabša. Začela je pohajkati v slabo družbo, začela je piti in se pečati s drugimi možkimi. Nastal je razdor v zakonu in prepri in končno tudi pretep sta bila na dnevnom redu. Kmalo nato je žena pobežnila in se nastanila pri svojih bivših rediteljih v Pistorfu. Odtam je šla parkrat služiti, ni pa nikjer obstala, ker ni bila za nobeno delo. Poleg tega je pohajkovala z možkimi, katerih je imela več v Gradcu. Ko se je vrnila v Pistorf, jo je mož nagovarjal, da naj začne drugačno življenje in naj se vrne k njemu. Žena mu je sicer obljubila, da se vrne, toda prišla ni. Dne 17. junija jo je mož zopet obiskal s trdnim sklepom, da jo spravi s sabo. Ker je ni našel doma, bila je na nekem bližnjem travniku, je pregledal njeno posteljo, kjer je mislil, da bo našel svojo sliko. Našel pa je nsto slike cel zavoj ljubavnih pisem od več možkih, katerim se je izdajala žena za neporočeno. Mož je pisma shranil, vzel gospodarju samokres in se napotil ženi nasproti. Bil je zelo razburjen, vendar pa je kljub temu sklenil, da ji vse odpusti, če se vrne k njemu in če se pobiljša. Sešel se je z njo ne daleč od vasi. Takoj se je vnel prepri in končno pretep. Žena je pograbila debel kol in hotela udariti moža po glavi. On je udarec odbil s palico. Kmalo nato je ona stekla v gozd, on pa za njo. Zvečer so našli ženo v gozdu, kakih 100 m od ceste mrtvo, mož pa je bil takrat že pri orožnikih. Ko je dohitel ženo v gozdu jo je podr na tla in trikrat vanjo ustrelil. Obležala je zadeta od dveh krogel, katerih ena ji je prodrila srce, druga pa hrbet ter je bila na mestu mrtva. Mož pa je tekal naprej v gostilno, kjer je spil vrček pive, in na to naravnost k orožnikom, kjer je

vse povedal. — Pri obravnavi prizna, da je ženo ustrelil, trdi pa, da ni imel prvotno tega namena. Zločin je storil v silni hipni jezi, ki ga je prišla, ker mu žena tudi na zadnje prigovarjanje, naj se pobiljša in da naj gre z njim, ni hotela slediti, marveč ga je hotela pobiti s kamnom. Porotniki so vprašanje glede umora zanikali soglasno, vprašanje glede uboja pa s 6 glasovi, na kar je bil popolnoma oproščen.

Čarodejka pred poroto.

Pred porotnim sodiščem v Rovereto se je vršila zanimiva obravnava, ki je pokazala, kako babjevorni so ljudje še dandanes. Kot obtoženka je nastopila 29-letna krojačica Cosetti iz Turana, ki je obtožena, da je kot čarodejka ukanila s svojimi goljufigijami več lahkomišelnih oseb. Cosetti je služila pred nekaj leti pri neki rodbini v Padovi. V tisti hiši so se pečali s špiritizmom in ona je igrala kot dober medij veliko vlogo v krogu špiritistov. Tam se je seznanila z različnimi duhovi, kateri so ji doma, ko se je vrnila, dobro služili. Etablirala se je kot vedeževalka in je klicala s svojo špiritistično mizico, ki je pesala pod njenimi rokami, svetnike ali pa hudiče, kar je kdo hotel. Kdor se je hotel k svetnikom, so govorili potom mizice z njim svetniki, kdor pa je zaupal ved hudičem, temu je postregla Cosetti s hudiči. Od nekega moža je dobila 800 K, ker je dosegla s pomočjo svetnikov, da ni šla njegova sestra v samostan. Od neke žene je dobila 380 lir in 60 ovce, ker so vzeli njeni hudiči v varstvo njenega sina v Ameriki. Od neke druge žene je dobila 180 kron, ker je izprosil od svojega hudiča, da ji niso umrli mož in otroci, katere je imel hudič že na piki. Podobnih sleparij je napravila še več. Obtoženka vse to prizna in trdno veruje v svoje duhove. V ti veri je tudi delala in ljudem pomagala, zahtevala ni od nikogar plačila, kdor pa ji je kaj podaril je pa pač vzela. Na podlagi pravoreka porotnikov je bila Cosetti oproščena, državni pravdnik pa je prijavil ničnostno pritožbo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vse dopisnike opozarjamo, da naj pišejo dopise s črnilom in na eni strani lista. Stavca ne more nikdo siliti, da bi stavil s svinčnikom pisan rokopis.

Koledar za leto 1914

se že marljivo tiska in bode letom obširnejši nego je bil dosedaj. Obsekal bo vse zanimive kratke povesti, obilo slik in drugih zanimivosti. Cena mu bode kakor dosedaj 30 centov s pošto vred.

Upravništvo Glas Naroda.

POZOR, ROJAKI!

Tem polon naznanjam, da imam napredaj mnogo rodovitne zemlje na Wilkesu in Greenwoodu, Wis. Terej, katerega veseli farmanje, naj se obrne naravnost na mene, ker jaz imam poleg obdelane tu še mnogo neobdelane zemlje za prodati.

Gregor Seliskar, Greenwood, Wis.

OGLAS.

Čenjenim rojakom priporočam svoja

NARAVNA VINA

iz najboljšega grozdja. Lanski rdeči Zinfandel 35¢ gal.; Riesling 40¢ gal. Vино od leta 1911. Zinfandel 40¢ gal.; belo vino Riesling 45¢ gal.; staro belo vino od leta 1910. 50¢ gal. 100 proof močan tropinovec 4½ gal. \$12, 10 gal. \$25. Vино pošiljam po 28 in 50 gal. Vinarna in distillerija blizo postaje.

Pošljite vsa pisma na: S. Jakše Vinery, Box 161, Santa Helena, Cal.

POZOR ROJAKI!

Kedor izmed rojakov ima dobiti denar iz starega kraja, naj naj naznani naslov dotične osebe, ki mu namerava poslati denar. Mi ji pošljemo našo pošto položnico z naročilom, denar potom iste vplačati pri poštni hranilnici; tako vplačani denar dobimo mi tu sem brezplačno. Kedor želi dvigniti pri hranilnici ali posojilnici naloženi denar, naj nam pošlje hranilno knjigo, denar mu preskrbimo v najkrajšem času.

Tudi za dobavo dedščine ali doti naj se rojaki vedno le na nas obračajo, ker bomo vedno dobro, ceno in točno postreženi. Frank Sakser, 82 Cortlandt St., New York, N.Y.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.
ZASTAVE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE PEČATE IN VSE POTREBSCINE ZA DRUSTVA IN JEDNOTE.
Delo prve vrste, Cene nizke.
F. KERŽE CO.
2616 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.
SLOVENSKE CENIKE POSILJAMO ZASTONJ.

Velika zaloga vina in žganja.
Marija Grill
Prodaja bele vinas po.....70c. gallon
Črno vino po.....50c. " "
Drobnak 4 galone za.....\$11.00
Brinjevec 12 steklenic za.....\$12.00
4 gal. (sodček) za.....\$16.00
Za obilno naročbo se priporoča
MARIJA GRILL,
5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O.

Phone 246.
FRANK PETKOVSEK,
javni notar — Notary Public,
718-720 Market St., WAUKEGAN, ILL.
PRODAJA fina vina, najbolje krogeljce te-
isvrstne smotke — paicntovaca idra
villa
PRODAJA vočne listzre vseh prečeznos-
skih črt.
POŠILJA denar v star kraj sanaciljivo
in pošteno
UPRAVLJA vse v notarski posel spada-
joča dela.
Zastopnik "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

VRABNIKI

Prodavnik IVAN OREK, 107 Cherry Way in Ely, Minn., ...

VRBOVNI ZDRAVNIKI

Dr. MARTIN E. EYB, 104 E. 2nd St., Chicago, Ill.

NABORNIKI

KLAVS KOSOVIC, 104 E. 2nd St., Chicago, Ill.

POROTNIKI

IVAN KREBERNTE, 104 E. 2nd St., Chicago, Ill.

Vsi člani naj se prijavijo na glavni tajnik, vsa denarna polnjenja ...

Dravstveni glasilo: "GLAS NARODA".

NOVICE IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

Čudeži Johance iz Vodic. "Sl. Narod" piše: Našega časa ne vredna, nesramna sleparija ...

kradel — jaz, ki sem študiral spodnjo gimnazijo. Hodil je pa toliko časa v razrede, da bi v tem času lahko končal spodnjo gimnazijo.

Slovenski rojak v Srbiji nevarno obolel. Iz Belgrada poročajo "Slov. Narod", da je naš rojak, kustos "Narodnega muzeja", dr. Niko Županec nevarno obolel.

Umrla je v Ljubljani v Leonišu Marija Majcen, rojena Zupanec, posestnica iz Mokronoga.

Dajte delavcem zaslužen zaslulo ali vzcnikom. Andrej Petelin iz Kamnika je naročil Josipu Maziju, da spolej njegova drva, ki jih je prodal Janezu Petelinu iz Notranjih gor, v Podpeč k Ljubljani.

Poskušeni samomor služkinje. 26 let stara Marija Bučar, služkinja pri portirju tobačne tovarne Karolu Lavrenčiču v Ljubljani, je dne 26. sept. ponoči odprla plinovno cev in se hotela s plinom za-dušiti.

Šestošolec železniški delavec. Šestošolec Rudolfa Srebotnjaka iz Kandije je oče z drugim otroci odslavljal iz hiše, češ, naj si za-sluzi denar, ker on za njega ne bo več skrbel.

Novomeški cvet "Čampa". 17-letni dečko Fran Kondrič, izvoščka sin, je mlad človek, napram mladosti pa je zelo izprijen.

Štajersko. Nezača v rudniku. V premo-gokopu Rosenthal, rudarsko okrožje Voitsberg-Köflach, se je vdrla premogova plast in ubila rudarja Filipa Krauserja in Fran-a Kostanjčka.

Morilec v požigalec. Dne 25. sept. je stal pred mariborskimi porotniki 42letni Fran Lenartič, kočar v Murskem vrhu v Sl. go-riah, radi požiga. Lenartič je bil žganjar in nasilnič. Poleti 1. 1902 je s kuhinjskim nožem za-klal svojo prvo ženo Marijo, roj. Plohl, in bil za to obsojen na 8 let ječe; odsedel je le 6 let in bil nato pomiloščen. Domov prišedši je zopet oženil. A kmalu se je tudi z drugo ženo začel pripravljati in jo v pijanosti grdo zlostavljal, da je morala večkrat pred njim

bežati k drugim ljudem. Tako se je zgodilo tudi 7. junija letos, ko je žena pobegnila k viničarki A. Kunčičevi in pri njej ostala. Dne 4. julija je pa Lenartič, ko je prejel cel dan pil in zvečer vso ženi- no obleko razsekal, ponoči zažgal viničarkino kočjo, ki je do tal pogorela in sta se obe ženski komaj rešili. Sodišče je Lenar-tiča obsodilo na 5 let težke ječe.

Pčzig iz koristolovstva. Zapri- so mariborskega mesarja in gos-tilničarja Josipa Kirbisch in njegovega brata mesarskega po-močenika Konrada Kirbisch, ker sta na sumu, da sta zažgala Kir-bischevo hišo v Vozenicah, da bi dobila veliko zavarovalnico. Kir-bisch je kupil to posestvo pred enim letom; nedavno je hišo in pridelke zavaroval skupaj za 44 tisoč kron, dasi je bila vrednost neprimerno manjša. Dne 17. sept. nato je hiša pogorela. Veliko o-koliščin je pričalo, da je Konrad Kirbisch sam hišo zažgal. Zato so oba brata zaprli.

Berač z revolverjem. K posest-niki Franciški Rus v Dolah pri Brezicah je prišel te dni berač iz Fran Bivie. Ker mu ni hotela ničesar dati, je potegnil revolver in jo ustrelil v leve prsi, da se je smrtonovarno ranjena zgrudila na tla. Nato ji je berač potegnil iz žepa denarnico in zbežal. Strel-jal je tudi na gospodarja Rusa, ki je hitel na pomoč, a ga ni za-del. Bivica so že zaprli.

Požar je v noči od 27. na 28. sept. uničil v okolici Zalea v Sa-vinjski dolini hišo in mlin vdove Govedič. Zgorelo je vse razun ža-ge, katero so z veliko težavo rešili. Tudi kakih 400 K denarja, katerega je imela uboga posest-nica pripravljena za plačilo ob-resti in obroke dolga, je zgorelo. Ko je bil požar že malo lokalizir-an in začel ugašati, je prišla tu-di — žalska požarna bramba. Nek hudomušne je rekel, da se mora žalski požarni brambi vsaj 24 ur poprej naznaniti, kdaj bo izbruh-nil kje v trgu in okolici požar.

PRIMORSKO.

Glavni urednik "Edinosti" v Trstu, g. Makso Cotic, je te dni odstopil od glavnega uredništva. Priporočilji ženin. 27 let stara Marija Jacuzzi v Trstu je dobila ženina v osebi 31 let starega Kan-dida Portinarija, seveda čednostne regnicola. To se pravi, rojak se ji je ponudil za ženina in ker ji je objubil zvezde z neba, ga je sprejela odprtih rok. Za ženi-tev pa je treba marsičesa in tako mu je nevesta dala par desetakov, s katerimi je odšel on v Italijo, da "ugladi pot v zakonski ja-rem". Portinari pa najbrže ni gladil poti, ampak je denar za-pravil in sedaj ni o njem ne duha ne sluha.

Briljantni ukradeni. Policija na Reki je bila obveščena iz Budim-pešte, da so neznani lopovi ukrad-li blizu postaje Frauburg z vlaka kovček z oznako M. R. in ga od-nesli. V kovčku je bilo briljan-tov in nakita za 100.000 K. Oni, ki najde tatove, dobi šodstotno vrednost za najdenino.

Kolera v Pulju. Zbolel je na ce-sti delavec Kubeš na koleri sum-ljivih znakih. Prepeljali so ga v izolirno barako deželne bolnišni-ce. Na odredbo občinskega zdrav-nika so pa tudi dva strežnika v bolnici izolirali, ker sta prišla z bolnikom na cesti in pri prevozu v dotiko.

Uslužbenci puljske državne po-licije so napravili na politično oblast vlogo, v kateri se vsi pri-tožujejo zoper vodjo puljske drž. policije dr. Mlekunža. Pa menda vendar ne bo prišlo do policijskega štrajka, kar bi v Pulju, v me-stu raznih posebnosti, ne bilo nič čudnega.

Samomor. Na poti, ki vodi na pokopališče v Pulju, se je zastru-pila 25letna Vascotto. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico, kjer ji pa ni bilo mogoče več pomaga-ti in je na učinkih strupa umrla. Vzrok samomora je neznan. Isti dan se je hotel zastrupiti tudi ne-ki delavec, Gorlatto po imenu. Prepeljali so ga v groznih mukah v bolnišnico. Kot vzrok se nava-jajo slabe družinske razmere.

Morilec Fodrantsperg na smrt bolan. Javnost se še spominja na grozni zločin Fodrantsperga, ki je bil dne 26. avgusta 1908 umoril in razkosal francosko pevko Lu-cienne Fabris in vrzel kosce nje-nega trupla v morje v Trstu. Do-bili so morilec kmalu, ker je stalo na ovojju njegovo ime, in 3. aprila 1909 je bil obsojen na smrtno ka-zen. Večala pa mu je česar odpu-stil, vsled česar so poslali moril-ca v Koper, kjer bi imel odsedeti 20 let ječe. V ječi se je Fodrants-perg zelo pokoril; bil je neizrek-

ljivo prede in ker je bil tudi in-teligenčen — govori sedem jezi-kov — so ga lahko rabili. Že pred časom pa je začel bolehati za je-tiko in ta bolezen ga je sedaj ta-ko napadla, da bo izgubljeni mož gotovo kmalu umrl.

Svojega brata ustrelil. Brata Ivan in Juro Pecan iz vonjanske okolice sta se že dolgo časa zelo sovražila. Bila sta si gorka in vsak je čakal prilike, da se znese nad drugim. In ta prilika je pri-šla. Oba sta namreč bila povabl-jena na neko sedmino. Tam sta se radi malenkosti sprla in sta se tako razgrela, da je Ivan potegnil revolver in ustrelil brata. Potem pa, ko je to storil, se je hladno poslovil in se javil pri orožnikih.

Pasja steklina. V Piranu je u-griznil očitvidno stekel pes 10 let staro deklico Bruno Predonzani, ki so jo takoj poslali na Dunaj v Pasteurjev zavod. Na steklega-psa pa so vzpizorili lov in konje-derec je ubil psa, a zdravega, kaj-ti stekli je bil ušel.

KOROŠKO.

Albancem vile — koroškimi ro-jakom pa še ljudskim sol ne! List "Freie Stimmen" poroča, da se na stroške Avstrije vzgajajo si-novi albanski rodbin v avstrijs-kih najodličnejših zavodih. Letos so tudi na stroške avstrijske vlade bili albanski ljubljenci med počitnicami nastavljeni v dveh vilah v Au pri Gasernu. — Za Al-bance torej, ki niso avstrijski drž-avljeni, izdaja vlada ogromne svote denarja, najema jini vile, koroškimi Slovencev, najzvestej-šim podanikom, katerih očetje in očetov očetje so na neštetih boji-šnih prelivali kri za vladarja in državo, pa niti ljudskim sol ne privoščijo. Ali je to pravica? Av-strijska delegacija bo glede na ta škandal v parlamentu gotovo na-stopila, kakor bodo tudi krogi, ki ne razumejo, čemu naj Avstrija zapostavlja najprimitivnejše kul-turne potrebe svojih lastnih drž-avljanov, da zadovolji albanske rokomavhe, ki so notorično veliki lenuhi in Avstrijem bodo za vse to še fige pokazali.

Požar. V Pirku pri Celovcu je pogorelo celo gospodarsko po-slople in velik kozolec, last po-sestnika in mesarja Dovjaka. Zgorelo je tudi 30 ovac. Hišo so rešili. Kako je nastal ogenj, še ni znano, izključeno pa ni, da je bil podtaknjen. Požar so pogasili do-mačini sami, ker ni mogla priti vsled krajevne lege do pogorišča nobena požarna bramba.

Obesil se je v St. Rupertu pri Celovcu 30letni mizarski pomoč-nik Celestin Kinast. Mož je izvr-šil samomor vsled nesrečne ljub-vezni.

Pogorela je po domače Urkova kmetija dne 17. sept. na Viču pri Spod. Dravogradu. Posestnika te kmetije, Kurbeža iz Maribora, so zaprli na sodnji v St. Pavlu. Tu-di brata, ki je bil oskrbnik pose-stva, iščejo, ker sumijo, da sta sa-ma zažgala. Krma in poslopja so bila namreč jako visoko zavaro-vana.

Sledove divjih zverci so zasledili že tudi v St. Lovrencu nad Dra-vogradom. Zveri so torej že blizu slovenskih posestev.

NAZNAILO IN PRIPOROČILO.

Kenjenim našim naročnikom in ostalim rojakom v državi Penn-sylvanija naznanjamo, da je naš posebni zastopnik za to državo splošno znani rojak

g. MIKE BAMBICH, 929 Talbot Ave., Braddock, Pa., kateri je od nas pooblaščen pobirati naročnino za naš list in knji-ge, vsled česar ga rojakom naj-topleje priporočamo.

PROŠNJA.

Rojak Jakob Vertin, kateri se nahaja že več let v bolnišnici drž-avnih zaporov v Deer Lodge, Mont., prizadet od mrtvouda na levi strani, upa biti v kratkem pomiloščen po governerju v He-lena, Mont. Radi njegove bolezn-i ne bode nikdar več mogel hoditi. Je brez denarja in vsake pomoči. Zato se obrača do svojih rojakov s ponižno prošnjo, da mu vsak po svoji moči pomagamo vsaj toliko, da si nabavi voziček, s katerim se bode mogel voziti od hiše do hiše zadnje ure svojega obupnega živ-ljenja. Tak voziček stane okrog \$100. Torej če nabereimo v 100 slovenskih naselbinah po \$1, smo mu pomagali in nam se pa nič ne porna. Rojaki, usmilimo se reve-ža, kateri je že preveč pretrpel za svoj nepremišljen greh. Vsak najmanjši dar bo hvaležno spre-jet. Darove pošiljajte na uredni-štvo Glas Naroda.

PRIPOROČILO.

Kakor vsako leto, tako bom tu-di letos prodajal grozdje na de-belo in drobno. Pravi naravni moč iz grozja bom razpošiljal v posodah pol soda in celi sod.

Lansko leto ni bilo grozdeje ta-ko fino kot letos, toda razprodal sem ga celih dvanajst železniških kar, kar priča, da moja cena ni visoka.

Vožnja po železnici plača kup-pec sam, bližnjim mojim stalnim odjemalcem pa postavim grozdeje na dom, ampak ne manj kot pol tone.

Rojakom se priporoča za obila naročila vaš slovenski trgovec Ivan Pajk, Conemaugh, Pa. (4x 7-10 14,17—10)

ZAHVALA.

Terezija Dolenc, ki je bila, ka-kor že poročano v listu, pridrža-na na Ellis Islandu, ker se jo je sumilo nekega dejanja, katerega pa ni zagrešila, se tem potom za-hvaljuje v prvi vrsti Mr. Hoff-mannu "Avstrijske družbe za pri-seljenje" za pomoč, katero ji je blagovolno izkazati v njeni zadre-gi, drugič pa vsem, ki so se zani-mali zanjo ter ji pripomogli iz za-gate.

NAZNAILO IN PRIPOROČILO.

Kenjenim našim naročnikom in ostalim rojakom v državah Mon-tana in Wyoming naznanjamo, da jih bode v kratkem obiskal naš posebni zastopnik

g. ROBERT ROBLEK,

kateri je pooblaščen pobirati na-ročnino za naš list in knjige, ka-kor tudi za vsa druga v našo stro-ko spadajoča dela, vsled česar ga rojakom v omenjenih državah kar najtopleje priporočamo.

Upravništvo "Glas Naroda".

NAZNAILO.

Tem potom naznanjam roja-kom v Minnesoti, da prodajam lote v Duluthu, Chisholmu in drugih mestih v Minnesoti. Rav-notako imam na prodaj več sveta v Oliver Township, Wis., ter mnogo najboljših farm in tudi hiš po Range.

Zaeno pa tudi naznanjam, da sem pooblaščen pobirati naročni-no za "Glas Naroda".

Rojakom zagotavljam, da bode vsakdo z mojo postrežbo zadovo-ljen. Pojasnila in vsakovrstna vprašanja dajem rojakom rade-vojle, naj si bodo že pismena ali ustmena. Pišite torej še danes, ali se zglasite pri meni na Minne-sota Ave., Gilbert, Minn.

S spoštovanjem se priporočam Louis Vessel, P. O. Box 337, Gilbert, Minn.

Kje je naju brat ANTON TOMA-SETICH? Doma je iz Dolenje-ga, fara Dreka (Dreeco), iz Slovenske Beneške. Pred 5 leti je bival v Chisholm, Minn., od-kjer je neznan kam odpoval. Za njegov naslov bi rada zve-dela njegova brata. Prosva ee-njene rojake, če vedo ve, kje se nahaja, da nama naznani, ali naj se pa sam javi. — John To-masetich & Louis Tomasetich, Box 152, Chisholm, Minn. (14-15—10)

OPOMIN.

Zdolaj podpisani opominjam še enkrat vse one, ki mi kaj dolgu-jejo, da v teku 14 dni poravnajo svoj dolg Ako tega ne store, jih bodem obelodanil v slovenskih li-stih s polnim imenom in tirjal sodnijskim potom.

M. Meden, 1702 E. 29th St., Lorain, Ohio.

DOKAZANA RESNICA.

Če ste že gledali za svet vse povsod, zakaj bi ne prišli pogle-dat tje, kjer je danes že veliko slovenskih farmerjev! Tam vide-te na svoje oči, kako lepa polja so. Tam govorite s svojim roja-kom farmerjem, pa ga vprašate o vsem. Tam se lahko na svoje oči prepričate, kako lepa polja so si napravili farmerji v teku ene-ga ali dveh let. Tudi tisti, ki se se naselili letos gori, imajo že pol-no obdelanega in vse raste, da ne dobite zlepa takega polja, pa gre-ste lahko kamor hočete. Pridite zdaj pogledat, pa se bode-te ču-dili, kakšna polja so napravili naši pridni farmerji v teku par mesecev. In skoro vsi so začeli s tako majhnim denarjem, da bi ne shajali nikjer kot shajajo tam, kjer v resnici raste vse, da člove-ka veseli, kamor pogleda. Tam se boste lahko prepričali, da je pol-no studencev, zdrav, gorak kraj, ki nikdar ne trpi od suše. Pridite in prepričajte se sami! Mi ne pošiljamo velikih hval v javnost, ker veljajo veliko denarja, pač pa sporočamo javnosti, da so vsi naši farmerji zadovoljni in to je glavno. O vsem drugem pa se prepričate sami lahko, če pridete do nas, pa gremo skupno pogle-dat. Tam lahko pogledate in po-izveste vse od svojih rojakov far-merjev, pa se bode-te kmalu pre-pričali, da se ne hvalimo sami, nego da nas hvali zemlja, kraj in naši farmerji.

Pridite, dokler je prilika, do-klar morete še kaj kupiti! Ne od-lašajte na jesen in pomlad, am-pak pridite zdaj, da ne pregleda-te samo zemlje, ampak tudi, da vse izvrstno raste in vse bogato obrodi. Krže Mladič Land Co., 2616 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Pišite in pridite vselej na ta naslov in nikamor drugam se.

Kje je moj brat MIKE PAVLE-TIČ? Doma je iz Prezida na Hrvaškem. Pred letom dni je bil v Chicagi in potem je bil njegov naslov: R. F. D. R. II, P. O. Mashal, Tex. Če kdo iz-med bratov Slovencev ali Hr-vatov ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, ali naj se pa sam javi. — Emilie Pavletič, 2149 Halsted St., Chicago, Ill. (11-15—10)

Trgovec z zlatino

M. POGORELO, 29 E. Madison St. — Room 1112, Chicago, Ill. Opomba: Pazite na oglas v so-botnih številkah.

Kje je moj brat ANTON YO-LAITS? Čula sem, da je trgo-vec nekje v Bozniji. Jaz Josipi-na Yolaitis njegova sestra sem sedaj omožena v Leadville, Co-lo., in bi rada kaj zvedela o njem. Prosim cenjene rojake, če vedo kaj ve, da mi javi. — Mrs. M. J. Zalar, 221 S. Pine St., Leadville, Colo. (14-17—10)

PRVA HRVAŠKO-SLOVENSKA TOVARNA TAMBUROV IN AMERIKI

Ivan Benčić 1327 E. 40th Street, CLEVELAND, OHIO.

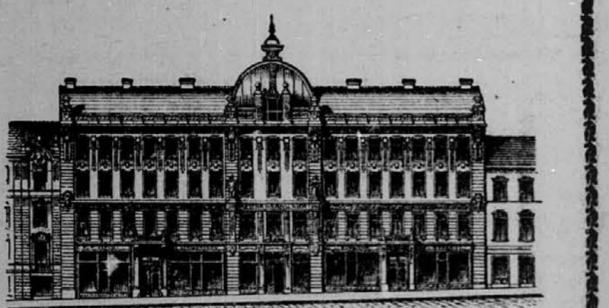
Josip Scharabon

blizu Union postaje 415 West Michigan St., Duluth, Minn. Pošiljam denar v staro do-mevino in prodajam paro-brodne in železniške listke.

Največ denarja iz

Amerike

nalaga se v

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI v Ljubljani v Prešernovi ulici št. 3, Kranjsko.

Denarni promet koncem leta 1912 je znašal nad 660 milijonov kron. Rezervnega zaklada nad 1,300.000 kron.

Sprjemna vloge vsak dan in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Nevzdržene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vločne knjižice dru-gih denarnih zavodov kot gotov denar. Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vložnim denarjem. Zato vlagajo v to hranilnico sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, in občine občinski denar. Tudi iz Amerike se nalaga največ denarja v to hranilnico. Naš dopisnik v Zjed. državah je že več let

FRANK SAKSER,

82 Cortlandt St., NEW YORK. 6104 St. Clair Ave., N. E., CLEVELAND, O.

